

EKİM-KASIM 2010-SAYI:3 FİYATI:6 TL

KÖŞE BUCAK DÜNYA

www.kosebucakdunyadergisi.com

LOGO REVİZYON



Bazen tek bir gitar, keman, klarnet hatta kemençe; bazen de grup olarak karşımıza çıkan, sokağımızın, caddemizin, yol üstümüzün, kısaca hayatımızın bir parçası olan müzisyenler onlar. Sokak çalgıcıları ya da biraz daha modern bir ifadeyle cadde müzisyenleri.



• Taksim Metrosunda 1

SOKAK ÇALGICILARI

Seda YEŞİLDAL Kerem DEĞER

Yardım toplamak için mi, yoksa kıymetinin bilinmediğini düşündükleri sanatlarını icra için mi çaldıkları bilinmeyen ve sanatlarını herkesle, sokakla, caddeyle, en geniş ifadeyle 'hayatla' paylaşan kişi veya gruplar...



>>Taşı toprağı altın olduğuna inanılan şehirlerde hayatın çok zaman taş gibi soğuk ve sert çehresiyle karşılaşan, "yine ne varsa memleketimde, özümde, uzviyetimin bir parçası olan toprağımda ve onun değerlerinde var" dercesine ekmeklerini sazlarından, pınar başlarında, dağ yamaçlarında çaldıkları kavallarından çıkaran alaylı taşra insanları bir yana, senelerce konservatuar okumuş, kendilerini tatmin etmeyen veya kendilerinin tatmin edemedikleri mekânlardan sonra, sokağın, yani hayatın içine dalan okullu müzisyenler de sokağımızın, caddemizin müzisyenleridir. Daha ziyade kalabalık, hiç kimsenin, hiç kimsenin kıyafetine, hâline, tavrına bakmadığı iki yanı cafelerle, lokantalarla, alışveriş merkezleriyle dolu büyük caddelerde, metrolarda çalan bu kişi veya topluluklar diplomalarının haklarını vermeyen, sanatın değerini ve mânâsını anlamayan insanlara bir anlamda kusurlarını gösteriyorlar. "Ayaklarımın dibine açılan bu mendil, yanı

başıma koyulan bu kutu, sanatımın değersizliğini değil, sanatın sizin katınızdaki değersizliğini gösteriyor..."

>>"Bütün genellemeler tehlikelidir, bu da dahil" diyen kişiye hak vererek belirtmek gerekir ki sokak çalgısının bin bir çeşidi olabilir, sokak çalgıcısının sokakta oluşunun bin bir ayrı sebebi ve anlamı olabilir. Bu, sadece şahsî zevkten, kişinin, müziğini dar dinleyici kitlesinden ziyade akmakta olan hayatla yüzleştirmek arzusundan da kaynaklanabilir.

>>Yukarıda değinildiği gibi, sokak çalgısının her ne kadar gelenekte az çok var olduğu kabul edilse bile, esasen sokak çalgısının modernizmle, şehirleşmeyle neşv ü nema bulduğunu söylemek yanlış olmaz. Sokak müziği şehirlî bir müziktir. Bugünkü dünyanın büyük metropollerinde örneklerine ve çeşitlerine sıkça rastlanan sokak çalgıcıları, modern insanın hızlı hayatıyla, bu hayatın durup düşünmeye imkân bırakmayan, sürekli hareket etmek ve değişmekten yana olan, bir yerde konaklamaktan ziyade sürekli değişmeye dayalı hayat tarzına olgusuna çok bağlıdır. Bu hâllerıyla sokak çalgıcılarını şehir dekorunun renkli ve sevimli aksesuarları olarak görmek de mümkündür. İstanbul'un her milleti, her yaşı, her cinsi, her dini kucaklayan peyzajının en mucizeli yerlerinden birisi olan İstiklâl Caddesi'nin bazıları seyyare(gezgin), bazıları sâbite olan çalgıcıları, artık hafıza ve hatıraların değişmez unsurlarıdır. Bu müzisyenlerden yoksun bir İstiklâl, bundan sonra yarım bir İstiklâl'dir.

>>"Musiki duaya benzer. Dua, Allah'ı, kendi çırpınışımızla içimizden bir şey gibi yaratır. Öğretilen her şey, bütün akideler, korkular, engeller, insanın kendi üstüne katlandığı, varlığındaki biçareliğin şuuru erdiği, onu ezici kâinatla karşı karşıya gördüğü bu yalnızlık ânında hepsi unutulur. Bu biçarelik şuurunun, bu yalnızlığın arasından Allah bütün parlaklığıyla doğar. Musiki de öyledir. Kendi üzerine döndükçe kendisini, hedefini, mevzuunu yaratır. Musikinin maddesi yoktur. Başlangıcı vardır. Bu, hançeremizin veya asabımızın -Valéry'nin dediği gibi- bir gıcıklanmasıdır. Geri taraf, asıl kumaş kendiliğinden ve kâinatıyla birlikte beraber doğar.

>>Maddesi olmadığı için insanı ele alarak işe başlar, onu siler, değiştirir, ona ayrı zamanlar icat eder. Sonunda tıpkı dua gibi ortada benden başka bir şey olan bir "Ben" kalır. Ve bu benlik kâinatın bir nevi eşitidir".



• Galata Köprüsü üzeri



• Beyazıt - Çemberlitaş



• Aksaray-Üstçeğiç

>>Tanpınar'ın İsmail Dede hakkında yazdığı bir yazıdan alınan yukarıdaki cümleler, müziğin, insanoğlunu beşerî ve ilahî hadlerin arasında nasıl bir seyre çıkardığını, aradaki bütün sebepleri, vasıtaları silerek, insanı Yaratıcısıyla nasıl buluşturduğunu zarif ve net bir şekilde gösteriyor. Müzik, elbette diğer sanatlar gibi ferdî ve millî bir zevk ve seviye ürünü olan bir göstergedir. Nağmeler, toplumların ve kavimlerinin söze ihtiyaç duymayan nakış ve hafızalarıdır.

>>Dikkate değer olan şudur ki, bu kadar yerel ve millî olan bu sanat aynı zamanda belki de en evrensel, en cihanşümul sanattır. Çünkü malzemesi sestir, nağmedir. Sokak çalgısının caddelerde, metrolarda sık sık karşımıza çıkması işte müziğin bu özelliğiyle de çok yakından ilgili olsa gerektir Bir Avrupa şehrinin küçük bir kasabasından çıkıp "özge âlemler temaşa etme" isteğiyle Doğu'ya gelen bir seyyahın, sadece mızıkasına güvenerek şehir şehir gezebilmesi, karnının acıktığı yerde bağdaş kurup müziğini yapması ve kazandığıyla yemeğini alabilmesi sokak çalgısının evrenselliğini, kültürler arasındaki arabulucu misyonunu da en iyi şekilde göstermektedir. Bu tür bir icra, bu yönden bakıldığında bir kültür elçisi, bir barış davetkâridir. Sanatın birçok kolunda olduğu gibi sokak çalgısında da renkler, inançlar, cinsler, ideolojiler vs. insanlığı farklı noktalara dağıtan birçok unsur silinir ve ortada kâinatın düşünebilen, hissedebilen parçası olan "insan" kalır.



• Taksim İstiklal



• Taksim İstiklal



• Taksim-Metro

>>Taşı toprağı altın olduğuna inanılan şehirlerde hayatın çok zaman taş gibi soğuk ve sert çehresiyle karşılaşan, "yine ne varsa memleketimde, özümde, uzviyetimin bir parçası olan toprağımda ve onun değerlerinde var" dercesine ekmeklerini sazlarından, pınar başlarında, dağ yamaçlarında çaldıkları kavallarından çıkaran alaylı taşra insanları bir yana, senelerce konservatuar okumuş, kendilerini tatmin etmeyen veya kendilerinin tatmin edemedikleri mekânlardan sonra, sokağın, yani hayatın içine dalan okullu müzisyenler de sokağımızın, caddemizin müzisyenleridir. Daha ziyade kalabalık, hiç kimsenin, hiç kimsenin kıyafetine, hâline, tavrına bakmadığı iki yanı cafelerle, lokantalarla, alışveriş merkezleriyle dolu büyük caddelerde, metrolarda çalan bu kişi veya topluluklar diplomalarının haklarını vermeyen, sanatın değerini ve mânâsını anlamayan insanlara bir anlamda kusurlarını gösteriyorlar. "Ayaklarımın dibine açılan bu mendil, yanı başıma koyulan bu kutu, sanatımın değersizliğini değil, sanatın sizin katınızdaki değersizliğini gösteriyor..."

>>"Bütün genellemeler tehlikelidir, bu da dahil" diyen kişiye hak vererek belirtmek gerekir ki sokak çalgısının bin bir çeşidi olabilir, sokak çalgıcısının sokakta oluşunun bin bir ayrı sebebi ve anlamı olabilir. Bu, sadece şahsî zevkten, kişinin, müziğini dar dinleyici kitlelerinden ziyade akmakta olan hayatla yüzleştirmek arzusundan da kaynaklanabilir.



• Taksim - İstiklal





• Taksim İstiklal

>>Tanpınar'ın İsmail Dede hakkında yazdığı bir yazıdan alınan yukarıdaki cümleler, müziğin, insanoğlunu beşerî ve ilahî hadlerin arasında nasıl bir seyre çıkardığını, aradaki bütün sebepleri, vasıtaları silerek, insanı Yaratıcısıyla nasıl buluşturduğunu zarif ve net bir şekilde gösteriyor. Müzik, elbette diğer sanatlar gibi ferdî ve millî bir zevk ve seviye ürünü olan bir göstergedir. Nağmeler, toplumların ve kavimlerinin söze ihtiyaç duymayan nakış ve hafızalarıdır. Dikkate değer olan şudur ki, bu kadar yerel ve millî olan bu sanat aynı zamanda belki de en evrensel, en cihanşümul sanattır. Çünkü malzemesi sestir, nağmedir. Sokak çalgısının caddelerde, metrolarda sık sık karşımıza çıkması işte müziğin bu özelliğiyle de çok yakından ilgili olsa gerektir Bir Avrupa şehrinin küçük bir kasabasından çıkıp "özge âlemler temaşa etme" isteğiyle Doğu'ya gelen bir seyyahın, sadece mızıkasına güvenerek şehir şehir gezebilmesi, karnının acıktığı yerde bağdaş kurup müziğini yapması ve kazandığıyla yemeğini alabilmesi sokak çalgısının evrenselliğini, kültürler arasındaki arabulucu misyonunu da en iyi şekilde göstermektedir. Bu tür bir icra, bu yönden bakıldığında bir kültür elçisi, bir barış davetkâridir. Sanatın birçok kolunda olduğu gibi sokak çalgısında da renkler, inançlar, cinsler, ideolojiler vs. insanlığı farklı noktalara



• Taksim-İstiklal

dağıtan birçok unsur silinir ve ortada kâinatın düşünebilen, hissedebilen parçası olan "insan" kalır.

>>Yukarıda değinildiği gibi, sokak çalgısının her ne kadar gelenekte az çok var olduğu kabul edilse bile, esasen sokak çalgısının modernizmle, şehirleşmeyle neşv ü nema bulduğunu söylemek yanlış olmaz. Sokak müziği şehirlî bir müziktir. Bugünkü dünyanın büyük metropollerinde örneklerine ve çeşitlerine sıkça rastlanan sokak çalgıcıları, modern insanın hızlı hayatıyla, bu hayatın durup düşünmeye imkân bırakmayan, sürekli hareket etmek ve değişmekten yana olan, bir yerde konaklamaktan ziyade sürekli değişmeye dayalı hayat tarzına olgusuna çok bağlıdır. Bu hâllerıyla sokak çalgıcılarını şehir dekorunun renkli ve sevimli aksesuarları

olarak görmek de mümkündür. İstanbul'un her milleti, her yaşı, her cinsi, her dini kucaklayan peyzajının en mucizeli yerlerinden birisi olan İstiklâl Caddesi'nin bazıları seyyare(gezgin), bazıları sâbite olan çalgıcıları, artık hafıza ve hatıraların değişmez unsurlarıdır. Bu müzisyenlerden yoksun bir İstiklâl, bundan sonra yarım bir İstiklâl'dir.

>>"Musiki duaya benzer. Dua, Allah'ı, kendi çırpınısımızla içimizden bir şey gibi yaratır. Öğretilen her şey, bütün akideler, korkular, engeller, insanın kendi üstüne katlandığı, varlığındaki biçareliğin şuuru erdiği, onu ezici kâinatla karşı karşıya gördüğü bu yalnızlık ânında hepsi unutulur. Bu biçarelik şuurunun, bu yalnızlığın arasından Allah bütün parlaklığıyla doğar. Musiki de öyledir. Kendi üzerine döndükçe kendisini, hedefini, mevzuunu yaratır. Musikin maddesi yoktur. Başlangıcı vardır. Bu, hançeremizin veya asabımızın -Valéry'nin dediği gibi- bir gıcıklanışıdır. Geri taraf, asıl kumaş kendiliğinden ve kâinatıyla birlikte beraber doğar.

>>Maddesi olmadığı için insanı ele alarak işe başlar, onu siler, değiştirir, ona ayrı zamanlar icat eder. Sonunda tıpkı dua gibi ortada benden başka bir şey olan bir "Ben" kalır. Ve bu benlik kâinatın bir nevi eşitidir. "

REKLAM ALANI



>>Küçük çocuğun elindeki minik bir camdan küre, içindeki renklerle ellerinde yuvarlanır. Renklerin oluşturduğu o armoni, işte o minik cam küre hepimizin hayatına bir dönem girmiş bilyedir. Diğer adıyla misket, kindak veya zıp zıp. Birçoğumuz için bilye ile oynadığımız günler geride kalmış olsa da, Sinan Bey için öyle olmamış. Sinan Akçay çocukluk oyuncağı bilyelerden kopamamış ve bugün 36 yaşında olmasına rağmen bilyelerle zaman geçiriyor. Aynen Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Çocukluk" adlı şiirinde dediği gibi, Affan dedeye parayı saymış ve satın almış çocukluğunu. Şiirdeki gibi onunda zıp zıpları pırl pırl...

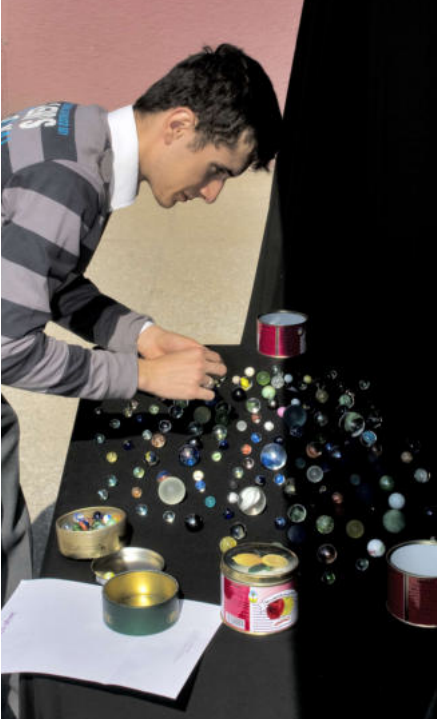
>>Sinan Bey "Bende bilyelerimi çocukluğumda bırakıp hayatıma devam ediyordum. 24'lü yaşlarımda evimizin taşınması sırasında yüklük çekmecelerinin birinin altında bez bir kese içerisinde çocukluğumda oynadığım 10 kadar bilyeyi buldum. Onları avucuma aldığımda, bir avuç mücevher tutuyor gibi hissettim. Sanki tüm çocukluğum bilyelerin içerisinde avucumdaydı. Bir tanesini iki parmağım arasına alıp ışığa doğru çevirip baktım. Çocukken de aynını yapardım. Lambaya doğru tutup baktığım bilyenin içerisinde adeta bir panayır kurulur ve ben o panayırda saatler geçirdim. Yine aynı duyguyu hissettim." diyor.

BİLYENİN İÇİNDEKİ ÖYKÜ

Ali Sami PALAZ / M.GÜNCE AKKOYUN

Küçük çocuğun elindeki minik bir camdan küre, içindeki renklerle ellerinde yuvarlanır. Renklerin oluşturduğu o armoni, işte o minik cam küre hepimizin hayatına bir dönem girmiş bilyedir.





>>Sinan Bey o gün bugündür bilyeleri bir daha elinden bırakamamış. Her gün bilyelerle birkaç saat geçirip, çocukluk günlerine yolculuğa çıkmış. Kendisine bunun nasıl koleksiyona dönüştüğünü sorduğumuzda hiç sormayın dercesine bakıp söze başlıyor "Bağımlılık mıdır aşk mıdır bilmem ama bir bakkala girdiğimde daha önce fark etmediğim bilyeleri görünce dayanamayıp almaya başladım. Daha sonra bakkal bakkal gezip değişik bilyeler aramaya başladım. Birkaç yıl arayla genelde hepsi aynı oluyordu. Sokaklarda bilye oynayan çocuklar gördükçe onların yanına gidiyor değiş tokuşlar yapıyordum." Diyor. Bir firmada Dış ticaret müdürü olarak çalışan Sinan Bey, bununla da yetinmemiş gittiği yurt dışı gezilerinde de bilyelerin peşine düşmüş. Sinan Akçay anlatmaya şöyle devam ediyor; "Yurt dışı seyahatlerimde bilyeleri nerede bulacağımı bilmiyordum. Bir gün bitpazarı gezerken küçük tahta bir kutucukta bilyeleri gördüm" diyor.

>>Sinan Bey, o tarihten sonra gittiği her yurt dışı seyahatlerinde o tür pazarları gezer olmuş. Nerede bir bilye gördüyse almış ve bugünkü koleksiyonunu meydana getirmiş. Aradan geçen yıllara rağmen aynı heyecanla bilye biriktirmeye devam eden Sinan Akçay sözlerine şöyle devam ediyor: "Günümüzde ki onca teknolojik oyuncağa rağmen bilyenin halen çocuklar tarafından oynandığını görmek beni mutlu ediyor. Bizim zamanımızda içine çamur doldurulmuş gazoz kapakları yanında gayet modern bir oyuncaktı bilye. İki ağaç dalından çelik çomak yapar oynardık. Yedi kiremit, yakan top vs. oynardık. Yani bugünkü çocuklar kadar alternatifimiz yoktu. Bilye ve saklambaç bunlar arasında en iyileriydi, ha bir de topaç." Diyen Sinan Bey, bilyenin bugünde çocuklar tarafından oynanmasına seviniyor ve bunu bilyenin içerisindeki öyküye bağlıyor. Bilyenin içine bir kez bakan çocuk onun büyüüne kapılıyor ve her bilye çocuğa ayrı bir dünya sunuyor. Çocuk dilediğinde bilyesiyle bu dünyadan kaçabiliyor.





>>Bugün Sinan Akçay'ın onlarca çeşit yüzlerce bilyesi var. Bilyeleri içerisinde bezelye tanesi kadar ufaklarını da görüyoruz, ufak bir elma kadar olanını da. Ama içlerinden en çok taş bilyeler ilgimizi çekiyor. Taş bilyeleri kendisinin yaptığını söyleyen Sinan Bey" onlar oynamak için değil, zaten oynanamaz hem ağır hem de pütürlü. Ben onları güzel gördüğüm taşlardan yontarak çeşit olsun diye yaptım" diye ekliyor.

>>Sinan Bey, artık yurt dışına çıktığında büyük oyuncak mağazalarında da bilye bulabildiğini belirtiyor ve ekliyor "Dünyanın her yerinde mağazaları olan oyuncak mağazalarında türlü türlü bilyeler satılıyor. Ama antika pazarlarında ve bitpazarlarında bulduğum, bir zamanlar bir çocuk tarafından oynanmış bilyelerin yeri başka diyor. Bazen yaşlı bir amca ya da teyzenin tezgâhında bilyeler görürüm. O an onların birer çocuk olduğunu ve bu bilyelerle oynadıklarını düşünürüm. Bugün elime aldığım bilyelerin sağında ki solundaki kırık ve çatlaklar bana onların bir zamanlar bir sürü çocuğu mutlu ettiğini hatırlatır. Bir an onların oynadığı oyunun parçası oluveririm." Diyen Sinan Bey, " Bir şey ona yüklediğiniz anlamla ve size hatırlattıklarıyla değerlidir" diyerek sözlerine son veriyor.

>>Minik cam bir küre içindeki renklerle yuvarlanıyor. İçine hapsettiği çocukluğumuzla, çocuklara dağıttığı mutluluk ve heyecanla, her bir minik insanın, çocukların ona yüklediği mana ile... Minik küre yuvarlanıyor geleceğe... eriterek çocukluğumuzu ve ancak çocuk kalabilenlerin erimekten kurtulabileceği bir geleceğe...



YOLA ÇIKMADAN ÖNCE

Eğer dünya üzerinde bir yöne ve yere doğru yolculuğa çıkmaya karar vermişseniz, öncesinde yapacağınız hazırlıklar sizin daha keyifli bir seyahat geçirmenizi sağlayacaktır. Bu hazırlıklar listesi çok uzun olabilir. Ama en önemli bazıları şunlardır.



• Öncelikle gideceğiniz ülke ile ilgili mümkün olduğunca çok bilgi edinmelisiniz. Tarihi, kültürü, iklimi vs.



• Gideceğiniz ülke şartlarına göre hazırlığınızı yapmalısınız. Aşı olmanız gerekiyorsa olmalı yanınıza almanız gereken ilaçlar varsa almalısınız. O bölge iklim şartlarına göre kıyafet seçmelisiniz.



• Gideceğiniz yer ile ilgili bütün vize ve bilet işlemlerinizin halledilmiş olması da size kolaylık sağlayacaktır.



• Yanınıza çok fazla eşya almayıp ve bavulunuzun mümkün olduğunca hafif kalmasını sağlayın ki rahat bir yolculuk olsun.



• Yanınızda bulunması halinde işinizi kolaylaştıracak hatta bazen hayati önem taşıyan şeyler de vardır. Mesela pasaportunuzun fotokopisi. Araç kiralamanız gerekebilir diye uluslararası ehliyet. Paranız için kuşak. Rahat bir ayakkabı. Çalar saat. Size yardımcı olanlara vermek üzere küçük hediyeler. Kalem, pıl, CD çalar, fotoğraf makinesi, kamera, yağmurluk vb. şeyler seyahat esnasında bazen çok önemli olurlar.



• En önemli hazırlık ise kendi içinizde olmalıdır. Öncelikle gezgin ruhuna sahip olmalısınız. Bilmelisiniz ki gezilerde bazen aksilikler çıkar. Zorluklar ve hastalıklarla karşılaşabilirsiniz. Her an soyulabilir ya da aldatılabilirsiniz. İklim ve saat farkı sorun yaşatabilir. Ama unutmayın ki geriye sadece anılar ve tecrübe kalır.

CURCUNA'NIN TAM KARŞILIĞI:

KAHİRE

Uzaklar çağırınca gitmek gerek

Ali Sami PALAZ DMI ARŞİVİ

Beynim dingiliyor, gözüm seyriyor, kendimi tuhaf hissediyorum. Çünkü Kahire'deyim. Burası böyle bir yer. Gözümün gördüğü kulağımın duyduğu her şey bir başka geliyor. Üstüne üstlük Mısırlıların tavırları burayı tam bir curcuna merkezi yapıyor.

>>Ayrıntılara girmeden önce serüvenin başına dönelim.

>>Mısır'ı, Kahire'yi ve daha da önemlisi Giza'da bulunan Piramitleri görmeyi hangimiz istemez ki? Köşe Bucak Dünya'yı gezerken zaman zaman uçakla Kahire'nin üzerinden geçiyordum. Belki görürüm diye her seferinde uçağın penceresinden sünmeme rağmen uzaydan bile görüldüğü söylenen piramitleri bir türlü göremiyordum. Üzüntü içersinde tüh tühlerim çık cıkanma karşıyor, bir daha ki sefere inşallah diyordum. Nihayet bir daha ki sefer geldi ve kendimi Kahire semalarında buluyorum. Fakat bu kez uçağın penceresinden piramitleri görmek için sünüş denemeleri yapmadım. Çünkü bizzat piramitleri görmeye geldim.



>>Bir süre sonra gözüm alışıyor. Gene de zaman zaman karşıma çıkan binalar, durumlar ve görüntüler artçı şoklar yaşamama sebep oluyor. Mesela şu gecekondu görünümündeki gökdelen, bir bina neden böyle karmaşık yapılır ve böyle bir binada ne cesaret oturulur çözemiyorum.

>>Kahire hep bir toz bulutu ardına gizlenir durur. Üstünden sarı bir toz bulutu hiç eksik olmaz. Gidin bakın hâlâ oradadır o toz bulutu. O gün de öyleydi, uçağımız Kahire'ye inmek için alçalırken, toprak rengi dev bir şehir tarafından yutuluyor gibiydik. İniş esnasında kâh çöle yansıyan uçağın gölgesine bakıyor kâh elinde kınası ile gazete okuyan kızın ellerine bakıyordum.

>>Bir sürü teferruat formalite form morm ve pasaport işleminin ardından havalimanından çıkmak için alâlace kapıya yönelmişken, nerede olduğumu ve nereye gittiğimi unutturacak birini gördüm, Nancy Ajram. Siz şimdi "Bu da kim?" dersiniz, haklısınız. Tanıyınca kadar ben de öyle diyordum ve benim için de sıradan biriydi. Tanıdıktan sonra ve müziklerini dinledikten sonra hayran kitlesinde yer aldık. Aradan yıllar geçti müziğini dinlemeye ve hayranlığını büyütme devam ettik, derken şimdi karşımda duruyor. Yani anlayacağınız Arap âleminde çok popüler bir sanatçı. Ayaküstü hoş beşin ardından o Dubai'ye ben piramitlere doğru yola çıktık.



>>Curcuna tam da bu noktada başladı. Trafik allak bullak, limuzinlerin yanında eşek arabaları, kuralsız bol kornalı, milyon araçlık, kâh dar kâh modern yollarda akmaya çalışan trafik... Sağımızda 5000 yıllık bir bina solumuzda modern Milton Oteli. Bunun şoku üzerimizdeyken yolun ortasında 15 metrelik bir firavun heykelinin heybetli bakışı. "N'oluyo neresi burası, nasıl bir yere düştük?" demek geçiyor içimden, ama susuyorum. Kahire'yi hiç böyle hayal etmemiştim.

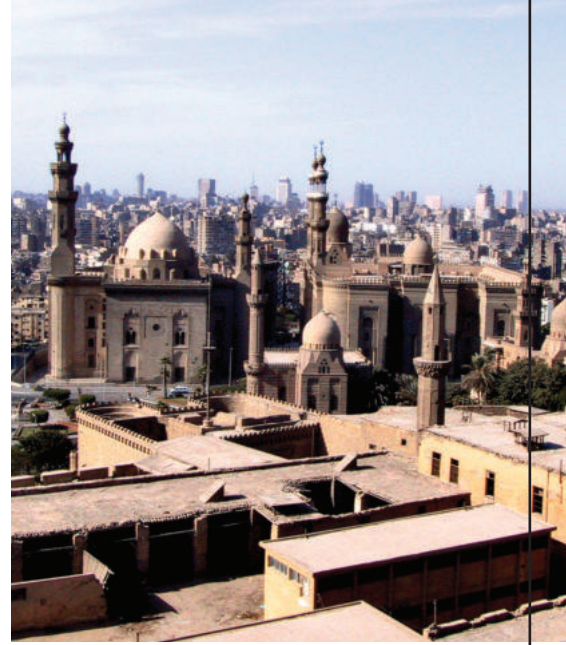
>>Selahattin Mahallesi beni 1001 Gece Masallarına götürüyor. Bu mahalle Simbat'ın Alaaddin'in yaşadığı zamanlardaki kubbeli evleri, sarayları andırıyor. Durun bir saniye ne andırması tıpkısının aynısı. Hiç bozulmadan günümüze kadar gelmiş bu mahalle ve Kahire'nin yansı böyle mahallelerden oluşuyor. Bu mahallede gezerken zamanda binlerce yıl geriye gitmiş gibi oluyorsunuz ve sanki köşeden Simbat çıkıverecek ve "Ehleyin yabancı gemimi İskenderiye limanına park ettim de..." deyiverecekmiş gibi geliyor. Tuhaftır bu mahalle halkı da o devirden kalmış izlenimi veriyor. Mumyalıymışlar da dolunayda canlanıp üç vakte kadar geri öleceklermiş gibi dolaşıyorlar sokaklarda. Ya da ben aklıma kaçınıyorum. En iyisi mi çıkmalı bu mahalleden daha Piramitlere gidilecek.



>>Taksici, papirüsçü, parfümcü ocu bucu fark etmez. Sizin yabancı olduğunuzu anladılar mı başlıyorlar çekiştirmeye. "Çekiştirme be kardeşim!" demeniz onlar için bir şey ifade etmiyor. Ya sattıkları şeyden alacaksınız, ya taksilerine bineceksin. Olmadı seni diğer ekibe havale ediyorlar kaş ile göz arasında soyulmuş oluyorsunuz. Bir de bakmışınız cüzdanınız çoktan mumyalanıp tarihteki yerini almış. O yüzden birinci kural Mısır'da kesinlikle dikkatli olmak gerekiyor. Ayaküstü fast soygun konusunda liderlik Mısırlıların haberiniz ola.

>>Nüfusu 20 milyona yaklaşan Kahire'nin tam ortasından Nil Nehri geçiyor. Tam bir metropol olan şehirde her şey turizm için kullanılıyor. Nil de buna dahil. Tüm oteller (tüm dedikse önemli bol yıldızlı olanlarının çoğu) Nil kıyısında, restoranlar ve Nil üzerinde dansözlü tekne turları. Afrika ülkeleri içerisinde Nil'in nimetlerinden en çok yararlanan ülke Mısır. Nil Kahire'nin ziyneti.

>>Ha nerede kalmıştık? Giderseniz El Hasan Camii'ni ve hemen yanındaki Kapalı Çarşıyı gezmelisiniz. Otantik bir hava esiyor o civarda. Alışveriş içinde uygun yerler. Bir şey alırken pazarlık şart. Tıpkı Türkiye'deki gibi, bir malı söyledikleri fiyatın üçte birine alabiliyorsunuz. Bizde de turiste öyle yapılıyor ya. Çarşı civarında kafeler yorgunluk atmak için uygun yerler.



>>Kahire'de nereye giderseniz gidin, birkaç şey sizin peşinizi asla bırakmayacaktır. İlki baktığınız her yer sarı bir toz bulutunun ardına gizlenmiş olacak, ikincisi çekiştirilip duracaksınız, üç curcuna...

>>Bilirsiniz Eski Mısır'da Papirüs bitkisinden kağıt yapıp üzerine hiyografi (resimli yazı) ile yazarlarmış. Bugün de bir çok işyerinde Workshop (yapılış gösterisi) olarak Papirüsten kağıt yapılıyor ve dilerseniz üstüne hiyografi ile isminiz yazılıp size veriliyor. Tabii ki ücreti karşılığında. Ben de bir tane edindim. Mesala Kuş 'a' harfine denk geliyor. Aslan, fil yılan falan da var. İsmi Papirüsün üstüne altın yıldızlı bir kalemle yazıyorlar, çok fiyakalı bir şey oluyor. Sonra da getirip çerçeveletiyorsun, evin Mısır tapınağına dönüyor. Tövbe tövbe...



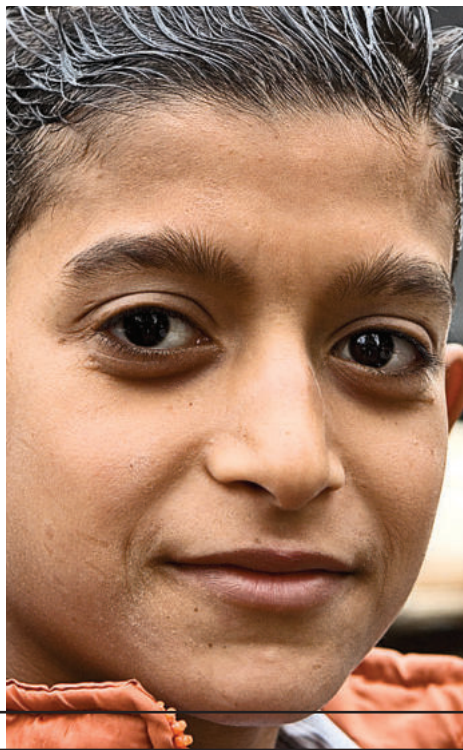




>>Bir de karşınıza mutlaka parfümcü çıkıyor. İçeriye girdiniz mi bir şey almadan çıkabilmeniz mucize. Önce kendinizi kral ya da kraliçe gibi hissettiriyorlar. İzzet ikram ezantiring showlar. Eski Mısır andıran koku isimleri ve mistik kokular. Nefertiti'nin parfümü, Cleopatra'nın banyo losyonuydu derken iş sadede getiriliyor. Bir şey almanız için baskı yapıyor, diretirseniz işkence daha da direnirseniz topyekûn ortadan kaldırılıyorsunuz. Yani muhtemelen öyledir, çünkü ben işkence kısmında pes ettim. Ne yaparsın burası Kahire, buradan çıkış yok. Şöyle ki tüm devlet bütçeği turistler üzerine yapmış. Sanki talimat verilmiş 'turistin donuna kadar almadan ülkesine yolamayın.' Aslına bakarsanız Kahire ucuz bir yer. Yeme içme konaklama taksi vs. ama yabancı olunca bu fiyatlar on katına çıkarıldığı için biraz tuzlu geliyor insana. Velhasıl işte böyle...

>>Bu arada size Mısır'ın tarihinden ve Piramitlerin yapılış hikâyelerinden falan bahsetmek isterdim, ama işin içinden çıkamadım. Yedi bin yıllık bir tarih nasıl özetlenir bilemiyorum. Piramitlerin nasıl yapıldığı ile ilgili bildiğim şeyler ise sizin bildiklerinizle sınırlı. Yüz binlerce köle çalıştırılarak yapılan gizemli kral mezarları. En büyük üçünün ismi Keops, Kefren ve Mikerenos. Bir de Sfenks var, onları koruyor. Fakat Mısır genelinde irili ufaklı binlerce piramit var. Özellikle Luxor bölgesinde ve krallar vadisinde. Piramitlerin bugün bile sırlarının çözülememiş yönleri var. Her biri 2,5 ton ağırlığındaki kaya blokların nasıl olup da yüzlerce metre yukarıya yerleştirilebildiği gibi...

>>Piramitlerin bulunduğu Giza bölgesi Kahire'nin 20 km kadar dışında. Gerçi şuan şehirle bitişik duruma gelmiş. Curcuna ve telaş içerisinde Kahire'yi köşe bucak gezerken, binalar arasından birden Piramitlerin silüetini gördüm. Gözümü ayıramadığım bu ihtişamlı görüntü karşısında hayranlığımı gizleyemiyor, binalar ardından bir görünüp bir kaybolan Piramitleri takip etmeye çalışıyorum.







>>Nihayet Giza bölgesine ulaşıyorum. Hatırı sayılır bir bedel ödeyerek Piramitlerin bulunduğu bölgeye ayak basıyorum. İşte Keops, Kefren ve Mikerenos karşımda. Bir de Sfenks tabii. Aklım bir karış havada oradan oraya heyecanla koşuşturuyorum. Bu arada kulağımda 'Fulus,fulus,fulus' sözleri yankılanıyor. Yani para para. Meğerse birileri benden çeşitli sebeplerle para istiyormuş, ben de çıkartıp veriyormuşum. Dedim ya aklım bir karış havada diye. Deveyle fotoğraf çekilecek para, Piramit içine girilecek para, üstüne çıkılacak para, sağa dönülecek para, fotoğraf çekilecek para. Hemen aklıma başıma alıyorum ve "Girişte verdik ya kardeşim!" diye çıkışıyorum. Yanımdaki rehber "Hişt aman ses etme burası mafyanın elinde, istediklerini ver gitsin" diye uyarıyor. Ona da çıkışıyorum "Ortak mı çalışıyorsunuz siz! Ne mafyası?" Gezinin bu dakikadan sonrası sinir harbi ile geçiyor. Türlü bahanelerle para sızdırmaya çalışanlara direniyorum. Sonunda pes ediyorlar da rahat bir nefes alıyorum. Dünyanın yedi harikasından biri olmayı fazlası ile hak eden Piramitleri görmüş olmanın mutluluğuyla Giza'dan ayrılıyorum.



>>Mısır'lı Kahire'yi gördüm diyebilmeniz için yüzlerce kez gitmiş olmanız ya da yıllarca orada yaşamış olmanız gerekir. Öyle ki saniyede bir dekor değişiyor ve başka bir oyun sahneleniyor, hem de binlerce yıldır. Ben sadece aynı anda her köşede sahnelenen oyunlardan birkaçını seyretme imkânı buldum.

>>Kahire'ye giderseniz sarı bir toz bulutuyla saklı yüzüyle karşılayacağı muhakkak. Ama hangi yüzü ile uğurlayacağı meçhul...

1 ÖLÜLER ŞEHRİNDEN BİR MEZAR
2 GIZA PİRAMİTLERİ





TAYLAND GEZİ NOTLARI

SERDAR AKCA

>>Aslında bu yazıyı 2007 yılının aralık ayında kaleme almıştım. Ancak köşe bucak dünya için yeniden sizlere sunuyorum. Özellikle buradaki siyasi değerlendirmeler ve tarihler 2007 yılındaki son durum dikkate alınarak yorumlanmalı. Fakat bugünün sıcak siyasi olaylarının zeminin ip uçları aslında o günden oluşmaya başlamıştı. Bugün Tayland'ta Thaksin Shinawatra'nın kırmızı taraftarlarının talepleri zaman zaman iç kargaşaya dönebilmektedir.

>>Bu yazımda birkaç gün önce döndüğüm ve son 2 yıldır ondan fazla seyahat yaptığım Tayland ile ilgili bazı izlenimlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Ancak bu izlenimlere zaman zaman Çin'de edindiğim izlenimlerden bazı noktaları da ekleyeceğim.

>>Tayland Krallıkla yönetiliyor. Şu anda tahta bulunan kral 1946'dan bu yana aralıksız 61 yıldır tahtta. Ülkeye ayak basar basmaz kralın 80. yaş gününü kutlayan afiş ve tabelalar sizi karşıyor. Sonra bu tabelaları ülkenin her yerinde görebileceğinizi anlıyorsunuz. Zira Bangkok'ta şöyle kısa bir tur attığınızda kralın resimlerini tüm meydan ve caddelerde, yüksek bina ve resmi dairelerin tümünde

bolca görüyorsunuz.

>>Halk kralı bir tanrı gibi görüyor. Ne de olsa taptıkları Buda da bir insan. Yani bu mantıkta bir insanın tanrı olarak görülmesinden daha doğal bir şey olamaz herhalde. Halkın krala karşı aşırı sevgisinin temel sebebi de bu olsa gerek. Bu günlerde yaşına bağlı sağlık problemleri yaşayan ve kısa bir süre önce hastanede yatarak bir by pass ameliyatı geçiren kralın hastane çıkışında ülke adeta bayram yerine dönmüştü. Öyle ki krala olan sevgi renklere bile yansımış. Sokaktaki insanların birçoğu sarı ve pembe renkli tişörtler giyiyorlar. Merak edip bunun sebebini sorduğunuzda bu renklerin kralın en çok sevdiği renkler olduğu ifade ediliyor.





>>9. Rama olarak da isimlendirilen Tayland Kralı Bhumibol Adulyadej aynı zamanda bir rekorunda sahibi. Şu anda görevi başında olup dünyanın en uzun süre iktidarda kalmayı başarabilen kral olma unvanı onun elinde. Ayrıca Tayland'da en uzun süre tahta oturan kral da o.

>>Bütün bu halk sevgisi yeterli olmamış ki bir de kralı koruma yasaları var. Bu yasalar oldukça caydırıcı ağır hükümler içeriyor. Mesela yakın bir zaman önce Kralın resimlerini sprey boya kullanarak karalamakla suçlanan Oliver Jufer isimli bir İsviçre vatandaşı 75 yıla kadar hapis talebiyle yargılanarak 10 yıl hapis cezasına çarptırılmış.

>>Biraz sohbet ettiğinizde ülke kurulduğundan bu yana batılılarca istila edilemediklerini ve batı sömürgesi altına girmediklerini gururla söylüyorlar. Bu özelliğiyle Güneydoğu Asya da bir ayrıcalığa sahip olduklarını vurguluyorlar. Tabii bugün ülkeyi bir baştan bir başa saran batılı şirketleri görmezden gelecek ve bunun modern işgal yöntemlerinden biri olduğunu düşünmeyeceksiniz.

>>Tayland darbeleriyle de ünlü bir ülke. Tahttaki kral 9.Rama krallığı süresince tam 18 darbe görmüş,16 kez yeni anayasa hazırlanmış ve 21 başbakan değişmiş. Ancak darbeler meşruiyetini Kraldan aldığı zaman başarılı olabilmiş. Yani darbeciler darbeyi krala karşı değil kralın desteğini de alarak hep fiili iktidara karşı yapmışlar. Bu bağlamda son darbe 19 Eylül 2006 tarihinde yani kısa bir zaman önce gerçekleşti. Ancak bu kadar çok darbeye rağmen ülkede her aralık ayının 10'unda demokrasi bayramı adıyla kutlamalar yapıla gelmektedir. Bu kutlamalar darbeden sonra bile aksatılmamış. Bu yılki kutlamaların yapıldığı tarih Bangkok'ta bulunduğumuz tarihle çakıştı. Bizi taşıyan taksi şoförüne tatilin sebebini sorduğumda bugün demokrasi bayramı cevabı tebessümle kanışık geldi. Yani halkta darbeyele demokrasinin yan yana olduğu bu ortama ancak tebessüm edilir yaklaşımında.

>>19 Eylül darbesinin biri darbeyi yapan diğeri darbeye maruz kalan görünür iki aktörü var.



• Floatin Marketin kurulduğu kanalda sadece sebze ve meyve satanlara değil yüzen lokantalara bile rastlamak mümkün.



•Közde kızarmış muz satan bir seyyar satıcı.

>>Darbeyi yapan Tayland'ın ilk Müslüman kara kuvvetleri komutanı olan Sondhi Boonyaratglin isimli bir asker. Krala yakınlığı ile biliniyor. Darbe birkaç tutuklamanın dışında kansız ve olaysız bir biçimde gerçekleşmiş ve sıkıyönetim ilan edilerek 1997'de kabul edilen taze anayasa askıya alınmıştı. Darbeden birkaç hafta sonra mecbur olduğum bir iş seyahati için biraz endişeli bir biçimde Bangkok'a gitmiştim. Yolda dolaşan birkaç tank ve askerin dışında darbe olduğuna dair başka bir işarete bile rastlanmamıştım. Her şey olağan bir biçimde işleyişini sürdürüyordu.

>>Sizin anlayacağınız tereyağından kıl çeker gibi temiz bir darbe yapılmıştı. Batı dünyasından ise cılız birkaç tepki.

>>Bir Müslüman askerin batının ekonomik çıkarlarının yoğun nüfuz alanı bulduğu bir ülkede darbe yapmasına batı dünyasının neden yüksek sesle tepki göstermediği garibime gitmişti. Bu merakımı giderebilmek için Tayland'a yerleşerek iş kurmuş ve olayların farkında olduğumu düşündüğüm bir Türk'e meseleyi sorduğumda aslında darbenin perde arkasında birinci karar verici olarak Budist birinin olduğu ve Müslüman komutanın sadece perde önündeki isim olduğu cevabını aldım.

>>Ayrıca olayın detayına indikçe darbenin bir taşla iki kuş vuran bir manevra olduğunu da anlamış oldum.

>>Müslüman komutanın darbe sonrasında yaptığı açıklamalarda darbeyi kral adına yaptığı yönünde ifadeler yer almıştı. Başlangıçta bunu Tayland'ın krallıktan kaynaklanan yönetim biçimi ve diğer darbelerde de ön plana çıkan meşru zemin bulma girişimi olarak değerlendirmiştim. Ancak gerçekte darbenin arkasındaki ana güçlerden birisinin de kral olduğu görülüyor.



>>Bildiğiniz gibi Müslüman nüfusun büyük çoğunluğu ülkenin güneyinde yaşıyor ve bu alan idari yönden 4 ayrı bölgeye ayrılmış durumda. Müslümanların en yoğun bulunduğu bölge ise Patani. Oysa geçmişte bu bölgede Patani Krallığı adında bir Müslüman krallığın varlığını biliyoruz. Yani Tayland bölgesi bu krallıktan işgal ederek ele geçirmişti. İşgalden sonra bölge 4'e ayrılmış ve sadece birine Patani adı verilmiş. İşte bu işgalden bugün geriye krallıkların Tayland'ın elinden geriye almaya çalışan ve mücadelelerini silahla sürdüren Müslüman gruplar kalmış. Tabii bu mücadelelerin artmasında Tayland krallığının bölgede Müslümanlara yönelik yaptığı zulümler de önemli rol oynamış. İşte bu gruplar ile Kraliyet ordusu arasındaki çatışmalar 2004 yılının ocak ayından sonra şiddetlenmiş ve 1400 civarında insan hayatını kaybetmişti.

>>Bölgedeki bu gelişmeler Tayland Kralı ve Budistleri güneyde ülke sınırları içerisinde yeni bir devlet kurulması ile neticelenebileceği endişesine itmekteydi. Bunu engelleyebilmek için köklü tedbir almalıydılar. Sondhi Boonyaratglin bu tedbirin adı olarak karşımıza çıkıyor. Hem Budist krala bağlı bir komutan hem de Müslüman bir asker. Bu özellik ona Müslümanların direnişinin önüne geçebileceği beklentisiyle önce kara kuvvetleri

komutanlığının kapısını açar. Sonrada görünürde darbenin liderliğini.

>>Sondhi kara kuvvetlerinin başına geçince sorunun çözümüne yönelik önerileri sebebiyle hükümetle karşı karşıya gelmiş. Bu arada hükümetin başında ise Ocak 2001'de iktidara gelmiş bulunan Thaksin Shinawatra bulunmaktadır

>>Thaksin Shinawatra ülkenin en zengin işadamı iken politikaya atılmış. Ülkenin en büyük cep telefonu operatörleri onun. Özel televizyonları ve internet ağıyla bir medya imparatoru. Eğitimi ABD'de tamamlamış Teksas Houston State Üniversitesi mezunu.

>>Ancak her şeye rağmen iktidarında ayyuka çıkan aile bireyleri ile ilgili iddialar, adam kayırma, yandaşlarını zengin etme, yolsuzluk ve rüşvet suçlamalarının önüne geçemez. Ülkede aleyhine büyük kalabalıkların katıldığı mitingler tertip edilir.

>>Darbe O'nu BM genel kurulu için New York'ta bulunduğu bir sırada yakalar. O genel kurulda konuşma hazırlığı yaparken kullanacağı başkanlık sıfatı artık darbenin lideri olarak görülen bir askerin elindedir. O ise devrik bir başbakan olarak bu olaylarda vurulan ikinci kuş.



• MBK'nin önündeki üst kavşaktan şehrin çekilmez trafiğini anlatan bir kare.

>>Müslüman generale gelince o şimdi emekli bir asker olarak politikaya atılmış durumda. Darbeden sonra yapılan referandumda Tayland anayasasında yer alan "Tayland Budist bir ülkedir" ibaresini anayasadan çıkarması ülkedeki yerli yabancı Müslümanlar tarafından önemseniyor. Zira artık ülke dinsiz bir ülke, yani en azından Budist olarak anılmayacak. Bunun Müslümanlara ne kazandırdığını ise zaman gösterecek.

>>Thaksin Shinawatra ise hala yurt dışında. Onun iktidara gelişinde en etkili sloganın ne olduğunu duyunca ben şaşırdım. Zannedirim sizde şaşıracaksınız. Bizdeki slogan mantığıyla şu şekilde; "Başbakan Shinawatra olsun ülkeyi batıran IMF kovulsun".

>>Evet, O'nu 2001 yılında iktidara taşıyan en önemli seçim vaadi IMF'nin ülkeden kovularak

ekonominin yeniden rayına oturtulacağı olmuş.

>>Hatırlayacağınız üzere Temmuz 1997 yılında Asya da büyük bir ekonomik kriz yaşanmıştı. Bu krizden en çok etkilenen ülkelerin başında Endonezya, G.Kor, Tayland geliyordu. Bu krize kadar Güney Asya ülkelerinin uyguladığı yüksek faiz politikası yüksek kar elde etmek isteyen sıcak para sahiplerini bu ülkelere yönlendirdi. Bu yöneliş ülke içindeki değerli kıymetlerin fiyatlarını da birlikte yükseltti. Yıllık % 8 ila 12 oranındaki büyüme oranı bir mucize olarak ifade edildi. Bu mucizeyi başta IMF olmak üzere küresel düzenin paravan kurumları sahiplendi. Ancak dış ticaret açığının hızla artması, dış borçlanmanın artması ve uygulanan çapası dolara endeksli kur sistemi bu mucizeyi fiyaskoya çevirecek zemini beraberinde getirdi.

>>Yangını gören spekülâtörler krize benzin döktü. Tayland ekonomisi saldırılara dayanamadı ve 2 Temmuz 1997'de Tayland, ulusal parası baht'ı yüzde 15 oranında devalüe ederek dalgalanmaya bıraktı. Tayland ekonomisi 1997'de yüzde 2,4, 1998'de ise yüzde 11,4 oranında gerileme gösterdi. Ülkenin varlıkları yok pahasına yabancıların eline geçmeye başladı. IMF krizde de kurtarıcı rolü üstlenmeye kalktı ama 2000 yılına kadar uygulattığı politikalarla krizi derinleştirmekten başka bir şey kazandırmadı. Bu sebeple Asya krizi ilgili ülkelerde IMF krizi olarak ta isimlendirilmektedir.

>>İşte bu acı bedelin Tayland halkında derin yaralar bıraktığını gören Thaksin Shinawatra siyaset sahnesine IMF'yi bırakıp kendi milli ekonomisini kuracağı iddiasıyla atıldı ve büyük bir zaferle seçimlerden çıktı. Uyguladığı ekonomik politikalarda IMF'ye yer vermedi. Dış ticarette fazla vermek ve sıcak para çıkışında yedek akçe vazifesi görececek döviz rezervlerini yüksek tutmak gibi yeni politikalar kısa sürede etkisini gösterdi. Kriz esnasında IMF'den alınan 12 milyar dolarlık borç planlanandan 2 yıl önce ödendi. İşte Shinawatra son ödemenin yapıldığı günde 2003'te bu müjdeyi Tayland bayrağı önünde "Tayland'ın IMF'den Kurtuluş günü" ilan ederek açıklayan başbakanı olma özelliğini de taşıyan kişidir. Bu başarı ona daha sonra yapılan seçimde 500 sandalyelik meclisin 399 sandalyesini alarak kazandırmıştı.

>>Ülkenin en büyük şehri ve başkenti Bangkok. Yaklaşık 15 milyon nüfusu barındırıyor. Trafik ise çekilir gibi değil. Trafikte en fazla göze çarpan araç ise motosikletten bozma 3 tekerli tuk tuklar. Aşırı gürültüsü ve hava kirliliğine katkısını ayrıca vurgulamak gerekir. Şehrin en ana arterlerine köprülülü hava metroları yapılmış. Taşıma için kullanışlı olan bu hava metrosu şehir estetiğini katletmiş durumda. Şehrin ortasında boydan boya geçen Chau Praya nehri yer alıyor. Nehir hem yük hem de insan taşımada kullanılıyor. Turistler için ise bizdeki boğaz turu gibi seyirlik Bangkok turları için kullanılıyor. Ancak nehrin iki yakasında gördüğümüz manzara tam bir tezat teşkil ediyor. Gerçi aynı tezat yoğun bir biçimde tüm şehirde de var olan bir olgu. Gökdelenlerin yanında baraka gibi evler ve bu evlerde yaşayan insanlar. Ülkede benzin ve mazot fiyatlarının uygunluğu taksi gibi taşıtları da cazip kılıyor. Taksi ile saatlerce yolculuk yapıyorsunuz ama taksimetrenin göstergesi oldukça komik rakamlar yazıyor. Hatta size taksi ile 2 saat tur önerip Türk parası ile yaklaşık 10 YTL civarında bir para talep edenlere bile rastlıyorsunuz. Zira

benzinin litresi 50 mazot ise 30 sent civarında.

>>Bangkok'un muhteşem gökdelen silueti arasına sıkışmış zor şehir şartlarına rağmen insanları telaştan uzak ve mütebessim görüyorsunuz. Birde yabancı iseniz size karşı olan tebessümün biraz daha fazla arttığını hissedebiliyorsunuz. Ülkede en dikkat çeken nokta sosyal yaşantılar arasındaki uçurum. Bir yanda baraka benzeri evlerde yaşayan ve karın tokluğuyla yaşam sürmeyi büyük bir tevekkülle kabul etmiş görülen insanlar, diğer tarafta İstanbul'da bile ancak son zamanlarda yaygınlaşan rezidans olarak isimlendirilen gökdelen konutlarda her türlü lüks ve şatafat içinde yaşayan insanlar. Ortası yok gibi. Zannederim Bangkok'ta bulunan lüks mağaza sayısı ve alışveriş merkezi sayısı İstanbul'dan en az üç katı daha fazladır.

>>Bangkok'ta şehrin en ana arterleri sabah ve akşamüzerleri seyyar lokantaların işgali altında kalıyor. Bu lokantalar ne kadar

kadın inşaat işçilerinin sayısı bile hiç azımsanmayacak kadar fazla.

>>Ülke nüfusu yaklaşık 70 milyon civarında ve bunun % 8'i Müslüman. Geri kalan büyük çoğunluk Budist. Bangkok'ta her vakit namazını ayrı bir camide kılabiliriz sıklıkta cami bulmak mümkün. Zira sadece Bangkok'ta yaklaşık 200 camiinin var olduğu ifade ediliyor. Ancak camilerin fiziki imkânlarını Budistlerin tapınaklarıyla karşılaştırmak mümkün bile değil. Devletin Müslümanlara pay ayırıp ayırmadığını merak edip sorduğumda aldığım cevap hiçbir şekilde hayır oldu. Müslümanlar özellikle Ramazan ayında her akşam camide toplu iftar açıyor. Önemli dini gün ve bayramlarda da camilerde yemek veriyorlar. Çocukların din eğitimi için de camilerden istifade etmeye çalışıyorlar. Ancak çok fazla başarılı olabileceklerini beklemekte safdillik olur.

Krallık ve ülke yönetimi ülkede yaşayan Müslümanları sistem bütünleşmiş bir yapıda



hijyenden uzaksalar o kadar çok uygun fiyatlarda bir yemek sunuyor Thailand'lılara. Thailand'lılar evlerde yemek pişirmek yerine bu lokantaları yoğun olarak kullanmayı tercih ediyorlar.

>>Ülkede dikkatimizi çeken bir başka noktada kadınların çalışma hayatının içinde yoğun olarak yer aldığı. İnşaat şantiyelerinde kafalarında kasklarla çalışan

tutmak için her türlü argümanı kullanıyor. Bir vakit namazında tanıştığım Thai bir avukatla yaptığımız sohbetten bu ülkede de aman camilerde siyaset konuşmayın telkin ve baskılarının yoğun bir biçimde var olduğunu anlıyorum. Aynı baskının Budist tapınaklarında olup olmadığını merak etmenize gerek yok, zira orada her şey serbest.





• Özellikle gece yürümenin imkansız olduğu ve Avustralya'lı genç turistlerin mutlaka uğradığı khosan road



>>Bu ülkeye ilk gidişimde özellikle yemek konusunda sıkıntı yaşayacağımı düşünüyordum. Bir kaç seyahat sonunda bu sıkıntının gereksiz olduğunu anladım. Zira bugünlerde Türkiye'de yoğun olarak tartışılan helal standardı sertifikası uygulaması bir biçimde bu ülkede uygulanıyor. Marketlere girdiğinizde et dahil bazı gıda ürünlerinin üzerinde helal sertifikası uygulandığını görüyorsunuz. Müslümanlara uygulamanın sağlam olup olmadığını sorduğumda tereddütsüz evet cevabını aldım. Dolayısıyla ambalajların üzerinde bulunan helal mühürlü gıda ürünlerini güvenle alıp kullanma imkânı büyük bir kolaylık olarak karşıma çıktı.

>>Tayland'da girdiğiniz her iş yerinde bir buda heykeli en başköşeye konulmuş durumda, büyük iş merkezleri ve önemli binaların giriş kapılarının hemen önünde de görkemli birer buda heykeli bulunuyor. Etrafı süslenmiş ve temiz tutulan bu heykellerin önünde ise sunulmuş taze meyve ve çiçekler görüyorsunuz. Sunulan bu ikramlar her gün sabah yenileri ile değiştiriliyor.

>>Bilddiğiniz gibi İslamiyetten önce cahiliye devrinin en önemli özelliği insanların elleriyle yaptıkları putlara tapmalarıydı. Tarih kitapları helvadan putlar yapıp acıkınca bunları yiyen insanların hikâyelerinden bahseder. Yine Hz.



İbrahim'e putları neden parçaladığı sorulduğunda boynunda balta bulunan son putu gösterip balta onun boynunda o halde putları da o parçalamıştır dediğinde verilen cevap ne kadar manidardır. Nasıl olurda cansız bir varlık diğerlerini parçalayabilir. Bu manzaralar bugün Budist ülkelerde bütün canlılığıyla her gün görülüyor. Tayland'da bunlardan birisi.

>>Bir caddeden geçiyoruz. Sağ tarafta bulunan birçok dükkânda çeşitli büyüklükte sarı yıldızlarla boyanmış çok sayıda Buda heykeli görüyoruz. Bu dükkânlar Buda heykeli yapıp satıyorlar anlayacağınız. Dükkânlardan bir tanesinin önüne orta büyüklükte bir kamyonet yanaşmış. Kamyonetle iş yeri arasında yaklaşık on kişinin kan ter içinde orta büyüklükte bir heykeli kamyonete yüklemeye çalıştıkları gözümüze geliyor. Yoğun çabaların sonucu sırt üstü bir şekilde heykel kamyonete yüklenebiliyor. Biraz sonra insanların tapınması için büyük bir mekâna dikilecek bu heykel. Bu sahneyi tarihte benzer olayları düşünerek tebessümlerle izlemek düşüyor bize. Aradan birkaç gün geçtikten sonra ise başka bir mekânda eskidiği için çöpe atılan bir başka heykelin resmini fotoğraflıyoruz.



Şimdi düşünün Çin'de sahabe kabirleri var. Peygamberimiz tebliğ için Çine sahabe göndermiş. O günün şarlarında bir yıla yaklaşan seyahatlerden sonra Çin'e ulaşılabilmiş. Daha sonra Hz Osman zamanında Çin imparatoruna elçiler gönderildiğini görüyoruz. Bu elçilerin ardından İslamı seven imparator Guancho'da Huşeng Camisi adıyla bir cami yapılmasını istemiş ve cami peygamberimize ithaf edilerek inşa edilmiş. Yıl 651'dir ve bu tarihte İstanbul'da bile henüz hiç camii mevcut değildir. Bugün Çin'de yaklaşık 3000 caminin ve yaklaşık 9 civarında İslam Üniversitesinin mevcut olduğu ifade ediliyor. Siz merak etmeden ben söyleyeyim. Üniversitelerinde başörtüsü serbest. Bununla birlikte 1,3 milyarlık bu dev ülkede Müslümanların sayılarına ilişkin net bir rakam verilemiyor. 20 bin ila 100 bin arasında muhtelif rakamlar zikrediliyor. Yani ülkenin geri kalan 1,2 milyarı hala İslam'la tanışmamış. Bu rakam bile tek başına dünya nüfusunun beşte biri demektir. Bugün buna Tayland gibi diğer Asya ülkelerini de eklerseniz Allah'ı tanımaya ihtiyacı olan milyarlarca insan karşınıza çıkar.

Mesafelerin kısaldığı iletişim imkânlarının akılları zorladığı bir dönemde dünya nüfusunun önemli bir bölümü ne yazık ki ya hala ateist ya da puta tapınarak hayatını sürdürüyor. Özellikle gerek Çin ziyaretlerimde ve gerekse Tayland ziyaretlerimde Budist tapınaklarında ve iş yerleri ile sokaklarda karşılaştığım puta tapınma sahneleri bende hep şu soruyu sorma ihtiyacını hissettirdi: İslam geldikten 1400 küsur sene sonra bu yüz yılda İslam tarihinde İslam öncesi dönem kastedilerek cahiliye devri olarak isimlendirilen döneme benzer adetler bütün canlılığı ile varlığını korurken biz Müslümanlar neredeyiz, ne yapıyoruz? Bu insanların üzerimizdeki haklarını nasıl ödeyeceğiz?

Halkın huşu içerisinde kendilerinden geçerek Buda'nın önünde diz çökerek yaptıkları tapınmayı gördükçe içimden hep şu duayı yapmışımdır: Ya rabbi aynı samimiyet ve teslimiyetle bir gün bu kullarını da hidayete kavuşmuş olarak görmeyi bizlere nasip eyle.

Daha yapılacak o kadar çok işimiz var ki yapılanların ne kadar küçük kaldığını bu büyük coğrafyayı gezince daha iyi anlayabiliyorsunuz.



• Bangkok'ta merkezde her vakti bir başka camide kılabileceğiniz sıklıkta camiye rastlamak mümkün. İşte bu camilerden birisi.



KELEBEKLER VADİSİ HUZURU

VADİDEKİ HUZUR

SELİM ATAY

Küçük bir çadırın içindeki sert matın üzerinde süren derin uykuyu dalga sesleri bölüyor. Sabah güneşi vadinin içine ulaşamamış; haliyle cehennem alevleri henüz çadıra sıçramamış. Gözlerin açılmasıyla kendimi ayakta buluyorum; modern şehirlerin "5 dakika daha lütfen" lafı hiç akla gelmiyor. Denize girmek için çadırın fermuarını açıyorum, dışarı çıkınca ayaklarıma kumlar doluyor. Turkuaz mavisi deniz yıllardır beni tanıyormuş gibi 'günaydın' diye sesleniyor sanki. Denizin serinliğini vücut içine alıyor, etrafta ise kimseler yok. Ne insanın üzerene gelen beton binalar, ne korna sesleri, ne de bir yapaylık...



2010 FİYATLARI

	ÇADIR	BUNGALOV
Ocak-Şubat-Mart	25 TL	25 TL
Nisan	28 TL	28 TL
Mayıs	33 TL	33 TL
Haziran - Temmuz	38 TL	48 TL
Ağustos - Eylül	38 TL	48 TL
Ekim	33 TL	33 TL
Kasım - Aralık	25 TL	25 TL



VADİ TELEFON 0555 632 0236 ve 37
FETHİYE OFİSİ 0252 614 2619



www.kelebeklervadisi.org
www.kelebeklervadisi.org/?p=485
www.kelebeklervadisi.org/?page_id=36





>>Modern yaşamın insanı delirten öğelerinin ulaşamadığı bu yerin adı Kelebekler Vadisi. Cennetten kopan bu vadiye ulaşmak için uzun bir otobüs yolculuğunun ardından Muğla'nın Fethiye ilçesinde soluğu alıyorum. Ölüdeniz minibüsleri sık aralıklarla hareket ediyor; bir tanesine kendimi atıp tatil müzesini seyrederek onların arasından geçiyorum. Halk pazarını andıran Ölüdeniz'in uzun plajındaki kalabalığı umursamadan 'Kelebekler Vadisi' teknesini arıyor gözlerim. Vadiye karayolu ile ulaşmak mümkün değil, günde üç defa misafirleri vadiye getirip götüren tekneye atım attıktan sonra modern yaşam ve statülerle aynılık başlıyor.

>>Dalgalar, devirip devirmemek arasında gidip geliyor bu küçük tekneyi. Ama direnmiyor, tıpkı vadi gibi. Ticarileşen, popülerleşen ve tatilden çok pazar yerlerini andıran plajların aksine Kelebekler Vadisi, ayakta kalmaya çalışıyor. Ne elektrik, ne araba, ne bilgisayar ne de modern yaşamın bir başka unsuru... Vadiye uğramamış.



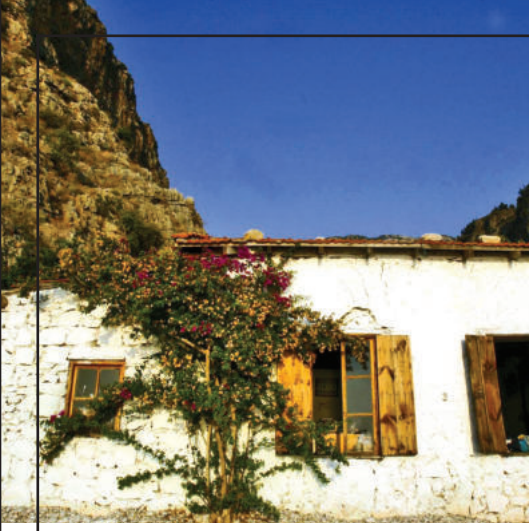
>>Üçgeni andıran vadinin etrafı 300 metreyi bulan yükseklikteki kayalıklarla yalıtılmış. Bu mekan birinci derece SİT alanı ilan edilmiş. Teknede göze çarpan bu ayrıntılar yaklaştıkça yerini çadırlara, biraz arkalarındaki bungalovlara bırakıyor. Vadiyi diğer tatil mekânlarına bağlayan sadece deniz, kum ve güneş var. O mekanlardan ayıran ise huzur; şehrin keşmekeşi yerini vadiye dinginliğe bırakıyor. Bu yüksek kayalıklar şehirlerin kakofonisini içeri sokmuyor.

>>Misafirler hemen bir çadıra yerleştiriliyor, rezervasyon kelimesine burada yer yok, vadiye gelen herkese bir yatak hemen bulunuyor. Her yeni gelen misafir için bir çadır, hemen vadinin gönüllüleri tarafından kuruluyor. Bungalovlarda da kalmak mümkün.

>>Tuvaletler, banyolar, yemek yeme yeri, plajı hep ortak. Yalnız kalmak isteyenler Faralya kanyonunun iç kesimlerine doğru yürüyüşe çıkıyor. Yarım saatlik yürüyüş sonrasında kanyonun sonunda bir şelale boy gösteriyor, sıcağından birkaç dakikalığına kurtulmak isteyenlere dondurucunun altına atıyor kendini. Şelale dışında iplerle yukarıdaki Faralya köyüne tırmanmak mümkün ancak bu tırmanışlarda hayatlarını kaybedenler olduğu için pek tavsiye edilmiyor. Doğa harikası cennette çeşitli dönemlere ait birçok kelebek türü de bulunuyor, vadi adını buradan alıyor.

>>Ege ile Akdeniz'in kesiştiği bu yerde bir dalış tesisi de var; isteyenler bröve alabiliyor. Denizden karnınızın acıktığını hissedip yemeklerin yendiği çardağın altındaki buluşma noktasına gidince, az önce denizde birlikte kulaç attığınız birini patates soyarken görebilirsiniz. Günde 6 saat vadiye çalışarak tatili bedavaya getiriyorlar. Onların bir bölümü birkaç metre ötedeki bahçelerde çalışıyor, yemekler bu doğal bahçeden temin ediliyor.





>>Konfor düşkünlerine düşman olan Kelebekler Vadisi'nde, gece elektrik yok, el feneri olmayan bir hayli zorlanıyor. Çadırlara gündüz sıcağın dolayısıyla girilemiyor. Asfalt ya da beton olmadığı için her an otlar, taşlar ya da böceklerle iç içe yaşıyor. Ama bunları önemsemeyenler, vadinin bağımlısı haline geliyor.

>>Şehir yaşamından kaçanların buluştuğu vadinin her geçen gün geri gittiğini söylemek gerekiyor. Popülerleşmesi, hem Türkiye hem de yurtdışında tanınır olması aslında bu doğallığından zaman zaman uzaklaşmasına neden oluyor; Antalya'daki Olympos'un kaderini paylaşmasından endişe ediliyor. İnsanı vadinin içine kaçıran tekno müziği, çileden çıkaran bazı eğlenceleriyle doğal yaşama müdahale ediyor. Ama müziğin sesinin kesilmesiyle insan yeniden bu huzur adasına dönüyor, gece yarısı yıldızların gökyüzünü sardığı hissine kapılıyor insan.





>>Vadinin manevi büyüğü, adanın doğallığının simgesi kragos lakaplı Hasan abi. Bu naif insan, kim olduğunuzu merak etmeden masanıza oturup koyu bir sohbet başlayabiliyor. İlginç bir myth (mit) anlatıyor vadiye ilişkin; kumların üzerinde denizin dalgalarının dövdüğü bir noktadaki bir kayayı işaret ediyor. Belki 100, belki daha uzun yıllar önce Despina isimli bir Rum kızı yaşıyormuş. Korsan gemilerinden gizlenmek için bu vadiye kaçmış. 20'li yaşlarında bir denizciye aşık olmuş, bu genç geri geleceği sözünü vererek denize açılmış ama bir daha dönmemiş. Ve Despina, bir rivayete göre, 120 yaşına kadar onu her gün bu kayanın üzerinde gelecek umuduyla beklemiş. Hasan abi bunu anlatınca masamızda oturan Yunanlı kıza kayanın üzerine koşup Despina'nın kaldığı yerden aynı genci beklemeye devam ediyor.

>>Yaz uçup gitti, seneye belki tekrar gelecek. Vadiyi bir defa bağlanan ertesi yıl tekrar gitmek isteyecek, mevsim kışa geldiğinde ise gidip gitmeme arasında kalacak. Çadırlar, bungalovlar, yağmur ve fırtına... Dört mevsim açık olan Vadi'ye kışın gidecekleri ürkütecek tek şeyse adaya ulaşmak için teknenin dalgalarla boğuştuğu anlar; o yüzden dalgaların dingin olduğu sabah saatleri tercih edilebilir.





•akan cam



•sürahi



•kaşıklik



•mumluk



CAMCILIK, SOYLU BİR MESLEKTİ

Fatih ÖZSOY

İbrahim ÇAKIR

İlk cam, gemici tüccarların Fenike kıyılarında yemek pişirirken tencerelerini koydukları güherçile topraklarının erirken kumla karışması sonucu oluştuğu bilinmektedir.

>>Asırlardır camcılıkla ilgili çeşitli çalışmalar yapılmakta ve bu mesleğin bir sanat olduğu kabul görmektedir. Camın şekillendirilmesi sürecinde çok kısa bir sürede hızlı, kararlı ve bir o kadar da yaratıcı müdahalelerde bulunmak ancak bir sanatçı eliyle mümkün olabilecektir.

>>Tarihimize de Selçuklular zamanında cam eşyalar yapıldığı çok iyi bilinmektedir. 19.yüzyılda Türk camcılığında ilerleme kaydedilmiş, Osmanlı'da Yavuz döneminde camcılığın merkezlerinden biri olan Mısır ve Suriye'nin alınmasıyla, bu iki bölgenin Venedik'le olan ilişkileri İstanbul'a yönelmiştir. O dönemde camcılıkta Venedik önde gelirken, bu camlar Osmanlı pazarına uygun olarak üretilmekte ve biçimlendirilmekteydi.

>>Osmanlı döneminin en ünlü işyası olan Çeşm-i bülbül (Bülbülün gözü), 18.yüzyılın sonunda III.Selim'in Mevlevi dervişi Mehmet Dede'yi cam tekniklerini öğrenmek için Venedik'e göndermesi sonucunda ortaya çıkmış bir cam işleme sanatıydı. Çeşmibülbül'ün yapımının normal cam yapımından farkı, camın içindeki beyaz ve renkli çizgileri oluşturan cam çubuklardır. Çeşitli renklerde olabilmekle beraber, çeşmibülbüller genellikle mavi beyaz üretilmektedir. Türkiye'de ilk cam fabrikası, 1934 yılında Paşabahçe'de kurulan Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'dir. 2002 yılında bu fabrikanın kapatılmasından sonra, el imalatı camın üretim merkezi Denizli olmuştur.

>>Tüm alanlarda olduğu gibi camcılıkta, teknolojik yeniliklerden ve gelişmelerden nasibini almaktadır.

>>Ancak üretilen ürünlerin, ona şekil veren ustanın hüneri ve sıcak fırın karşısında döktüğü alın terinin sonucu olduğunu unutmamak gerekir. Bu nedenle her biri farklı olan bu sanat eserlerine ürün ismini vermek yanlış olacaktır.



Meraklısının Bildiđi, Popülerlikten Uzak,
Gölgede Kalmış Bir Cennet!

AM



AMASRA

"Lala Lala! Çeşm-i Cihan Bu'mu Ola!"

Kerem DEĞER

Amasra Belediyesi Arşivi ve Hakan TOPUZ

Yeterince keşfedilmemiş olması mı onu böyle gizemli ve çekici kılıyor yoksa bilinmemeklikle gelen bakırlıklı mı? Bilinmez ama; bildiğimiz ve gördüğümüz kadarıyla anlatmaya çalışalım ki olurya bazı gezginlerin içlerine gidip-görme isteklerini yeşertecek tohumlar serpilir. Efendim bu ay ki sayımızda sizi Batı Karadeniz'in incisi Amasra'ya götürüyoruz. Buyrun başlayalım..

>>Denize doğru uzanmış bir burun, burnun iki yanında korunaklı birer liman görevi gören iki koy ve ana karaya bağlı ve bağımsız adaları ile eşsiz bir görsel güzelliğe de sahip olan Amasra hem 3000 yıllık tarihi, hem çekicilik'e dayanan yerel sanatları, hem de kendini çevreleyen ormanlık alanları ile görsel bir zenginlik sunar kendisini gezmeye gelenlere.

>>Amasra'da konaklamak için bir çok seçeneğiniz var. Bir çok pansiyon ve otel olduğu gibi ev pansiyonculuğu da yaygın.Pansiyonumuza yerleştik şimdi gezmeden önce kamımızı buranın en lezzetli yemeği olan balık ve sünü yurtdışına kadar taşmış olan salatası ile doyuralım. Malum aç gezilmez. Restorantlar yaz sezonu boyunca oldukça ilgi gördüklerinden ve rezervasyon ile de masa ayırtmadıklarından yemek işini son ana bırakmamanızı tavsiye ederim. Söylemeden geçemeyeceğim, Ramazan ayında ve Kandillerde restorantların bir çoğu kapalı olabiliyorlar. Yemekten hemen sonra temiz havayı içimize doyayaı çekmek için sahil kenarında bir yürüyüş ve manzaraya karşı çay içmek bizi nekadardinlendirecek

inanamayacaksınız. Ve hazır dinleniyorken akşam üstü gün batımı bir bardak çay ile manzaraya bakarken tarihine gidelim bu güzel şehrin.

>>Kraliçenin kenti olarak da bilinen Amasra'nın ilk adını tarih kitapları Sesamos olarak ve kurucularını ise İskitler'in bir kolu olan Amazonlar olarak tespit belirtmiştir. Her nekad ilk dönem kaynaklarında Sesamos'un ne anlama geldiği yazılmamışsa da Amasralılar bu adın her bahar Boztepe yamaçlarını örten yabani susam çiçeklerinden almış olabileceğinden bahsederler.

>>Kent 300 yıl kadar Fenike egemenliğinde kalmış. Kentin M.Ö. 9. y.y.'da Fenikelilerin, Karadeniz kolonilerini terk edip İyonlar'ın egemenliğine girmesine kadar Sesamos, canlı bir pazar yeri ve işlek bir iskeleymiş.

>>Ve şehri, başından bir kaç evlilik geçtikten sonra son eşinin yakalandığı hastalık yüzünden yönetime el koyan Büyük İskender'in Baldızı ve İranlı Kraliçe Amastris kurmuş. Amastris şehrin mevcut yapısını

değiştirip imarisini geliştirmeyi kendine amaç edinmiş.

>>Amastris'in ölümünden hemen sonra idareyi Pontus Rum devralmış ve uzunca sayılabilecek bir süre şehri refah içinde yönetmiş taa ki Roma'ya yenilip şehri marmaralı korsanların yağma etmelerine kadar. Daha sonra Roma, şehri baştan imar edip 500 yıl boyunca burada hüküm sürmüştür.

>>Kentin elden ele geçme serüveni 1460 yılında Fatih'in kenti Osmanlı topraklarına katması ile sonbulur. Fetih sonrası şehirdeki iki kilise camiye çevrilir, bir kadı atanır ve Fatih'in emriyle Eflani Kalesi halkı Amasra'ya yerleştirilir. Osmanlı yönetimindeki şehir, Bolu Sancak Beyliği'ne bağlı bir merkez olarak varlığını sürdürür. Ayrıca tarihi kaynaklarda, bu dönemde şehri ziyaret eden batılı gezginlerin Amasra hakkında büyük bir hayranlıkla bahsettikleri de görülmüştür. Mondros Mütarekesi sonrasında ise tüm yurttaki gibi bölgede de direniş örgütleri kurulmuştur. Bartın Kuva-yi Milliye Teşkilatı

oluşturulmuş, bu teşkilatın bir kolu Alemdarzade Nuri Efendi başkanlığında Amasra'da kurulmuştur. Nuri Efendi, Osmanlı hükümetine ve İstanbul'daki büyük devlet elçiliklerine çektiği telgrafta " Amasra'nın Anadolu'nun kopmaz bir parçası olduğunu" bildirmiştir.

>>Bu dönemde Zonguldak'ı işgal eden Fransızların Amasra'yı da işgal edecekleri haberleri karşısında, bu çıkarmayı önlemek için Kemal Bey (Samancıoğlu) komutasında Sahil Tasarrut Müfrezesi kurulmuştur. Kemal Bey önderliğinde Amasralı ve Kurucaşileli gençlerden oluşan bu kuvvet bölgedeki eşkiyalık hareketlerine karşı başarılı mücadeleler yaptıktan sonra topluca cepheye giderek Kurtuluş Savaşı'nda görev aldılar. Yine bu dönemde Amasra maddi ve manevi yönden kurtuluş mücadelesine katkıda bulunmuş, özellikle İstanbul'dan Ankara'ya geçişlerde, Rusya'dan gelen yardımların aktarılması ve sahillerin güvenliğinin sağlanmasında önemli rol oynamıştır.

>>Mondros Mütarekesi sonrasında ise tüm





• Küçüktepe'den Amasra



• Susam

yurtta olduğu gibi bölgede de direniş örgütleri kurulmuştur.

>>Bartın Kuva-yi Milliye Teşkilatı oluşturulmuş, bu teşkilatın bir kolu Alemdarzade Nuri Efendi başkanlığında Amasra'da kurulmuştur. Nuri Efendi, Osmanlı hükümetine ve İstanbul'daki büyük devlet elçiliklerine çektiği telgrafta "Amasra'nın Anadolu'nun kopmaz bir parçası olduğunu" bildirmiştir. Bu dönemde Zonguldak'ı işgal eden Fransızlar'ın Amasra'yı da işgal edecekleri haberleri karşısında, bu çıkarmayı önlemek için Kemal Bey (Samancıoğlu) komutasında Sahil Tasarrut Müfrezesi kurulmuştur. Kemal Bey önderliğinde Amasralı ve Kurucasıleli gençlerden oluşan bu kuvvet bölgedeki eşkiyalık hareketlerine karşı başarılı mücadeleler yaptıktan sonra topluca cepheye giderek Kurtuluş Savaşı'nda görev aldılar. Yine bu dönemde Amasra maddi ve manevi yönden kurtuluş mücadelesine katkıda bulunmuş, özellikle İstanbul'dan Ankara'ya geçişlerde, Rusya'dan gelen yardımların aktarılması ve sahillerin güvenliğinin sağlanmasında önemli rol oynamıştır. Cumhuriyetimizin ilanından sonra Nafia Vekaletince yarım kalan imarına devam edilen Büyük Liman Mendereği 1929 yılında bitirildi. Ancak aynı yıllar Amasra tarihinin en zor yılları oldu.

>>1920'lerin sonları ve 1930'lu yıllarda Amasra dünyadaki ekonomik buhrana paralel olarak kömür ocaklarının üretimi kısması, çekicilik ve gemiciliğin geçersiz hale gelmesi ile yoğun olarak dışarıya göç verdi. 1930 Belediyeler Kanunu ile 1901'de ilk belediye teşkilatı kurulan Amasra'nın nüfusu ikibinden az olduğu için belediyesi kapatıldı. 1931 yılında Amasra'yı ziyaret eden Mareşal Fevzi ÇAKMAK ilk kez Amasra'nın turizm potansiyelini vurgulayan devlet adamı oldu. Aynı yıl meydana gelen büyük fırtınada korkunç dalgalar mendireği aşarak limandaki çok sayıdaki gemiyi batırdı. Liman uzun süre kullanılamadı. İsmet İNÖNÜ 1938 yılında Cumhurbaşkanı seçildikten sonra ilk yurt gezisinde Amasra'ya uğradı. Coşkulu bir kalabalık tarafından karşılandı. 1940'lardan itibaren Amasra'da yeni bir canlılık kendini gösterir. Özellikle yaz aylarında çoğunluğunu büyük şehirlerde yaşayan bürokrat ve Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın mühendislerinin oluşturduğu ilk turist kafileleri bu canlılığın temel nedenidir. 1950'li yıllarda Amasra artık adından söz ettiren bir sayfiye yeridir.

>>1951 yılında Üs Komutanlığının kurulması, ardından Büyük Liman Mendereği'nin 650 metreye uzatılması ile Amasra askeri ve ekonomik bir değer kazanmıştır.



• Akasyalar açarken

Bu hızlı gelişmeye paralel olarak 1955'te yeniden Belediye Teşkilatına kavuşmuştur. Selahattin EYİCE Amasra'nın seçilmiş ilk Belediye Başkanıdır. 7 Kasım 1960'da Amasra'yı ziyaret eden devlet başkanı Cemal GÜRSEL: " En büyük kalkınma yolu turizm yoludur." Diyerek bu noktada Amasra'nın ülke turizmindeki yerini de vurgulamıştır. Ertesi yıl 6 Ağustos 1961' de 500.Fetih Yıldönümü Amasra'da görkemli törenlerle kutlandı. Sonraki yıllarda bu kutlamalar geleneksel olarak devam ettirildi. 3 Eylül 1968 Salı günü Amasra tarihinde kara bir gün olarak geçer. Saat 10 civarında meydana gelen 7 şiddetinde depremle bir çok bina tamamen yada kısmen yıkılırken, 26 kişi hayatını kaybetmiştir. Deprem sırasında önce 50 metre kadar gerileyen deniz sonrasında büyük dalgalarla Amasra'ya saldırdı. 1968 yılı sonlarında Amasra'yı ziyaret eden Cumhurbaşkanımız Cevdet SUNAY, ilkokulda şimdi emekli olan öğretmenimiz Mehmet DİNÇ'in sınıfında derse katılmıştır. Bu yıllarda Zeki MÜREN, İdil BİRET, Suna KAN gibi değerli sanatçılarımız başta olmak üzere çok sayıda turist çeken Amasra altın yıllarını yaşıyordu. Yaz mevsiminde nar bahçelerinden yükselen enfes kokular ve görüntüler o yıllardan kalan hoş anılar olarak hala belleklerde yaşamaktadır.

>>1973 yılında Ereğli Kömür İşletmeleri (E.K.İ.)'ne bağlı olarak Amasra Bölge Müdürlüğü(A.T.İ.) kuruldu. Bu tarihten sonra Amasra yönünü yavaş yavaş turizmden madencilığe çevirdi. Bu gelişme ile Amasra dışarıdan göç almaya, sosyo-ekonomik yapısında yeni gelişmeler yaşamaya başlamıştır. 19 Haziran 1987'de T.B.M.M'nin aldığı kararla Amasra İlçe oldu. 28.08.1991 tarihinde Bartın'ın il olmasından sonra Zonguldak'tan ayrılıp Bartın'a bağlandı.

>>Halen benzersiz doğal güzellikleri, eşsiz koyları, deniz ürünleri, ağaç çekiciliği ve tarihi mekanları ile Batı Karadeniz'in çekim merkezlerinden biri olan Amasra, turizmde yeniden görkemli günlerine dönme arzusundadır. Koyların arasındaki uzunluk yaklaşık 200m. dir.Büyük limanın karaya doğru sokulmuş olan kısmının genişliği 1200m'dir. Limanın doğu kısmında dik yalı varlar, kayalıklar vardır.Güney kıyıları ise alçak ve düzlük durumundadır.Bu düzlükte kuzeydoğu rüzgarlarının sürükleyip getirdiği kumlar birikerek 40-50 m. genişliğinde bir plaj meydana getirmiştir.Bu limanda denizin derinliği 1-4m. arasında değişmektedir.

>>Ve tabiki gezmezseniz çok şey kaybedeceğiniz Amasra'nın tarihi güzellikleri;



• Akasyalar açarken

• Amasra'dan farklı günbatımları





Amasra Kalesi: Kale, ilk kez Romalılar döneminde ve surları ise Bizanslılar döneminde yapılmıştır. M.S. 14. ve 15. yüzyıllarda Cenovalılar tarafından ön duvarlar ve kapılar yapılarak daha iyi savunmaya alınmıştır. Surlar Boztepe ve Zindan mahallesinden oluşan iki ada kütesini çevrelemektedir ve bu iki ada kemere adı verilen Roma döneminde yapılmış köprü ile birbirine bağlanmaktadır. Surlar büyük blok taşlarla inşa edilmiş olup kale şeklinde kulelerle tahkim edilmiştir Amasra kalesi ortaçağ havasını günümüze yansıtan en önemli kalıntılardan biri özelliğini taşımaktadır.

Kemere Köprüsü: Amasra'daki Sormagır mahallesi ile Boztepe-Zindan Mahallesi'ni birbirine bağlayan köprüdür eski zamanlarda köprünün altı çakıl taşları ile kaplı idi Amasra deniz temizliğinde köprünün altından deniz akımı sağlanmıştır köprüye ulaşım iki ayrı ufak geçitden geçilerek sağlanmaktadır köprü Roma döneminde inşaa edilmiştir köprü kenarları toprak kayması nedeni ile günümüzde restore edilmiştir.

Bedesten Anıtı: M.S 1.yy sonunda veya 2.yy başında yapılmış olup büyük olasılıkla bir Roma basilique'i (Eyalet Meclisi Sarayı) dir. Roma hamamı, gymnasium olması ihtimalleri üzerinde durulmuştur. Fakat hamamlarda görülen hiç bir özelliğe sahip olmadığı gibi; Amasra'nın, tarihinin hiç bir devrinde bu büyüklükte bir gymnasium gerektirecek kültür merkezi niteliği kazanmadığı da açıktır. Buna karşılık Roma basilique' lilerinin genel çizgileri bu harabede görülebilmektedir: Formun bir köşesinde, "bir veya iki katlı, dikdörtgen konumlu: içinde mahkeme, borsa, yönetim bölümleri olan; bir cephesi sütunlarla desteğe alınmış; ortadaki daha geniş olmak üzere üç beş ya da yedi nef'e ayrılan; Senat (Eyalet Merkezlerinde) mutlaka bulunan" basilique tanımına, Amasra Bedesteni tıpatıp uymaktadır.

Cenova Şatosu: Kalenin iç kale olarak bilinen kesimidir. Cenovalıların bir saray (şato) haline getirdiği Kale içine, Büyüklüman tarafından basamaklı kaldırımla ulaşılan Cenova armalı bir ana kapıdan; kale içinde de yüksek bir burçla korunmaya alınmış şato kapısından girilmektedir. Kapıdaki armalarda; üstte Cenova, alttaki üçlüde solda Poggio (Galata Podestasinın mensup olduğu, Liguryalı ailenin), ortada Cenova, sağda Malaspina (Asup olduğu ailenin) blazonları vardır.



Kuş Kayası Yol Anıtı: M.S. 41-54 tarihleri arasında Roma İmparatoru Tiberius Germanicus Cladius zamanında Bithynis Pontus Valiliği'ne atanan Gais Julius Aeuilb tarafından, bölgenin, 'karayolu dinlenme yeri' olduğunu belirtmek için inşa edilmiştir. Kemerli bir niş içine oyma tekniği ile yapılan anıtta toga giyimli bir insan figürü ve nişin sağındaki sütunun üzerinde kartal motifinin yer aldığını belirten Göçmen, "Buradaki kartal, Roma askerlerinin sınırsız gücünü temsil etmektedir. İki kitabesi bulunan anıtın Anadolu'da benzeri bulunmuyor.

Amasra Kilisesi: M.S. 9. yüzyıl sonlarında inşa edilmiş bir bizans klisesidir. Küçük bir şapel planında olup narteks kısmı üç bölümlüdür. Özenli tuğla işçiliği ile yapılmış olan kilise 1460 tarihinde Fatih Sultan Mehmet'in Amasra'yı almasından sonra camiye dönüştürülmüştür. Cami 1930 yılında ibadete kapatılmıştır.



Gürcüoluk Mağarası: Gelişimini tamamlamış, ancak iç şekillenmesi devam eden Gürcüoluk Mağarası; görünüşleri son derece güzel ve ilginç sarkıt, dikit, sütun, makarna sarkıtları, duvar ve perde damlataşları ile bezeli rengarenk bir dünyadır.

Çekiciler Çarşısı: Tahtadan el işi değişik hediyelik eşyalar bulabilirsiniz. İşin erbabı pazarlık yapmayı sakın unutmayın diye tavsiyede bulunmadan geçemiyor.

Amasra Müzei: Amasra'nın antik bir yerleşim merkezi olması ve tarihi eser açısından zengin olması nedeniyle burada bir müze kurulması zorunlu hale gelmiş. Nihayet 1955 yılında kurulan Müze tek katlı olup burada 2'si arkeolojik, 2'si etnografik olmak üzere, 4 teşhir salonu bulunmaktadır. Teşhir salonlarındaki eserlerin büyük bölümü Amasra ve yakın çevresinden derlenmiştir.





• Kuş Kayası Yol Anıtı



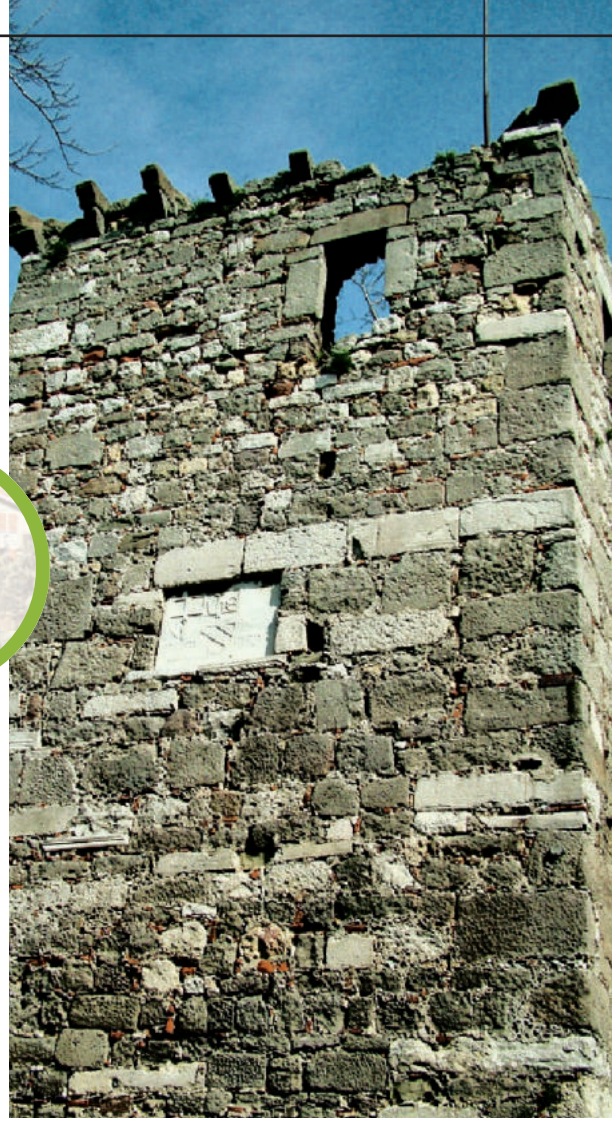
• Tel kırma el işi

>>Ve bu güzel beldeye gitmek için gönüllerini çeldiğimiz dostlar için biraz da yol bilgisi verelim; Ankara-Gerede-Mengen-Devrek-Bartın ve Amasra: 385 Km'dir. Suyu ve tabiatı seven Ankaralıtlar için güzel ve yakın bir mekandır Amasra.

>>Ankara'dan yola çıkıp Safranbolu üzerinden gidebilir veya dönüşte de isteğe bağlı olarak uğranabilir. Gidiş istikametinde bir yol uyarısını da hemen ekleyeyim; Yolun virajlı ve dik olması ve üzerine bu mevsimde kuvvetle muhtemel yağacak olan yağmur(lar) dan dolayı Amasra inişine dikkat edilmesi önemle rica olunur. Bu durumda Bartın-Anakara:283 km, Bartın- İstanbul 420 km ve Bartın-Izmir: 720 km uzaklığındadır.. Ayrıca, Metro ve As74 otobüs firmaları İstanbul'dan bizi alıp, Amasra bakırlıklarına taşıyor..

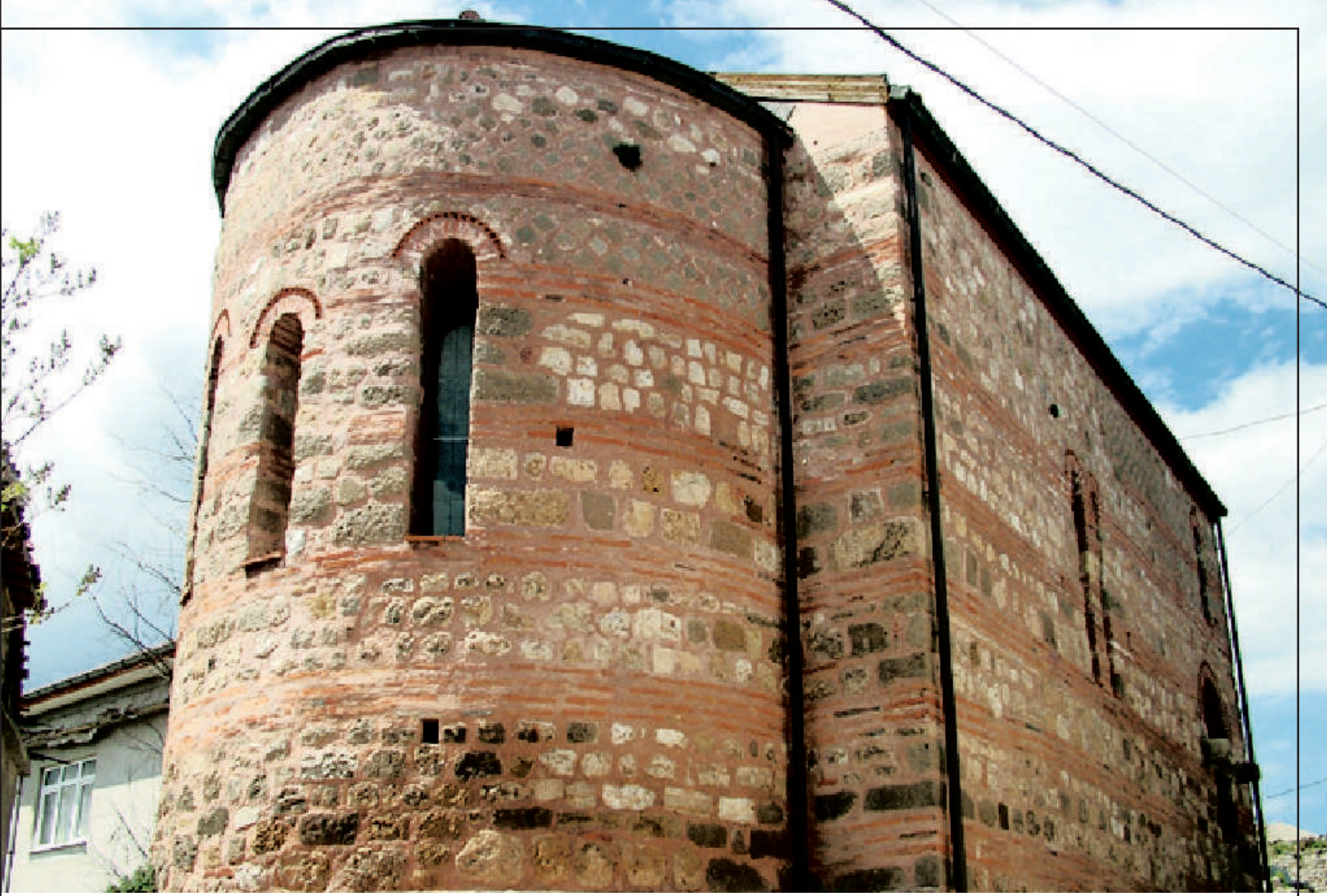


• Ancılar



• Cenevre Şatosu





• Küçük Kilise (Şapel)



>>Sevgili Dostlar, biz sizin için bu ayki programınızı Batı Karadeniz'in güzel ve tarihi mekanı olan Amasra olarak yaptık. Umarım bize kulak verir ve Amasra'ya gitmekten geri kalmazsınız. Önümüzdeki sayılarda tekrar görüşmek ve belki Amasra hatıralarınızı paylaşmak üzere... Şimdiden uğurlar olsun...



Katkılarından dolayı
Amasra Belediyesi'ne
teşekkür ederiz..



• Amasra salatası



• Balıkçılar

Mevlevi Pilavı

Dokuz odun ocakla yakılır

Matbah canları pilav getirdi



>>Son dönem Mevlevilerinin büyüklerinden ve Hazret-i Mevlana'nın torunu Veled Çelebi İzbudak, Hatıraları'nda Mevlevi Pilavı'nı ve pilavın yapıldığı gündeki merasimi şöyle anlatmaktadır:

>>Mevlana Dergâhı'nda her Perşembe akşamı merasimle bir pilav pişirilir. Matbah-ı Şerif'te büyük bir ocak vardır. Bu ocak mukaddestir. Ocakta yakılacak odunların boyu ve kalınlığı ve sayısı muayyendir. Dokuz odun ocakta yakılır, dokuz rakamı mukaddestir. İçeri meydancı'sı ocağa odunları çaprazvari bir usul üzere koyar. Sonra ateşlenir. Dedeler ocağın etrafına dizilip niyazda dururlar. İçeri meydancı'sı odunları yelpazeler. Odunların üzerine konulan kazan da mukaddestir. Büyük bir kazan olup iki kulpu vardır ve üzeri nakışlarla süslüdür. Üzerinde bir de kapağı bulunur. Bunda pilav pişirilir. Pilav kıvama gelince ateşin de hân bitmiş olur. Derhal kazanı bir kilim ile bürürler. O zaman Kazancı Dede bir gülbank çeker:

>>Vakt-i şerif hayrola, Hayırlar feth ola, Şerler defola, Niyazlar kabul ola, Muradan husul bula, Demler Safalar ziyade ola, Dem-i Hazret-i Mevlana, Sırr-ı Şems-i Tebrizi, Kerem-i İmam-ı Ali. Hu diyelim Hu! Deyince, bütün matbah canları hep bir ağızdan:

-Hu! Derler. El birliği ile kazanı ocaktan yere indirirler. Kazanın kapağı açılır. Önce Çelebiler'e mahsus bakır sahanlara pilav konur. Sonra da dedelerin sahanlarına taksim edilir. Çelebiler'e mahsus sahanları dedeler alırlar. Çelebi'ye ve erkek evlatlarına ve bir de ilk kız evlatlarının evlerine götürürler. Matbah canlarından birisi Çelebi'nin evinin önüne gelince

-Ya Hu! Diye bir bülend avaz eder. İçeriden kadınlar:

-Matabah canları pilav getirdi. Diye bağışlırlar ve pilavı alırlar. Bu pilavın içinde kuş üzümü ve fıstık vardır. Bu pilavın lezzetine doyum olmaz. Bu pilavı pişirecek bir Türk aşçısı yoktur. Bu pilav Konyalı'larca mukaddes olduğundan birer kaşık alıp evlerine götürürler. Hastalarına yedirerek şifa bulacağına inanırlar. Bundan sonra bir de paluze pişirilir. Nişastadan yapılır. Bir nevi tatlıdır.

MALZEMELER

Nohut 100 gram
4 bardak Su
Koyun eti 500 gram
Havuç 250 gram
Soğan 1/orta boy
Tereyağı veya Sadeyağ 60 gram
Çamfistığı 40-50 gram
Pirinç 500 gram
Tuz 2 tatlı kaşığı
Kuş üzümü 3 yemek kaşığı
Karabiber yarım kaşık
Yenibahar yarım kaşık

YAPILIŞI

Nohudu yıka, 1 gün önceden suda beklemeye al. Eti kuşbaşı doğra, kısık ateşte kendi suyu ile ivice yumuşayınca ya da değin pişir. Islanmış nohudu da su ile tencerede 1 saat kadar pişir. Havucu yıka, kızı, küçük küçük kes, nohuda ekle, aynı bir tencerede yarım saat pişir, suyunu ayır, nohut suyuna sıcak su ekle. Soğanı soy, yıka, ince ince doğra, yağ ve fıstıkla birlikte kapağı kapalı olarak kısık ateşte 10 dakika öldür. Pirinci yıka, süz. Fıstıklar sararınca pirinci ve eti kat, birkaç kez çevir. Suyu ve tuzu ekle, karıştır, kuş üzümünü serp. Önce kısık ateşte suyunu çekene kadar yarım saat pişir. Pişirme süresi dolmadan 5 dakika önce nohutlu karışımı ve baharatları ekle, üzerine saman kâğıdı ya da geçirgen bir kumaş (tülbent v.s.) örtüp beş-on dakika dinlendir.

Mevlana'nın Mesnevî'sinde
ve Divan-ı Kebir'inde Yemekler

MEVLEVi SOFRASI

Mehmet Ali KARTAL

Sanat eserleri vardır, yazıldıkları ve yapıldıkları çağın sanki aynası gibidirler. Sanatçılar vardır, yaşadıkları çevreyi en ince ayrıntısına kadar eserlerine yansıtırlar.



>>İşte XIII. yüzyılda eşsiz düşünür, bütün dünyanın büyüklüğünü kabul ettiği Mevlâna Celâleddin Rumî'nin eserlerinde de o dönem Türk dünyasının, özellikle Anadolu'nun tabiat güzelliklerini, tarih olaylarını, insanlarını, çeşitli gelenek ve görenekleriyle toplum

hayatını, olanca genişliğiyle de kültürünü bulmak kabildir.

>>Mevlana'nın çağını ve çevresini bir ayna gibi yansıtan eserlerinde yaşadığı yörelerin ki Belh'ten Karaman'a ve Konya'ya kadar geniş bir alanı kaplar, türlü yiyecek ve içeceklerine, yeme ve içmede kullanılan kapkacaklarına varıncaya değin "mutfak kültürü"ne rastlanır.

>>Ad olarak, teşbihlerde benzeyen ve benzetilen olarak, tasavvufun karmaşık sembolleri olarak birçok çiğ ve pişmiş yiyecek, çeşitli içecekler Mevlana'nın beyitlerinde, mısralarında yer almış, kimi yerde bu büyük sanatçının şiirlerini süslemiş, renklendirmiş denilebilir ki tatlandırmıştır.

>>Ancak öncelikle belirtilmesi gereken bir husus bulunuyor. Konuyu yazıya ayrılan yere göre sınırlamak mecburiyeti pek çok örneğin verilemeyeişine ve mistik kavramlar için gerekli açıklamaların yapılamayışına neden olmuştur.

Yazıya konuyu ilgilendiren

iki kavramla girmek gerekiyor;

Gıda ve Nimet

>>Mevlana'ya göre gerçek gıda manevîdir. Bu hususu "insanın asıl gıdası Allah nurudur" diye ifade eder. Mesnevi'de (c.II,1077-1089.beyit) boğazsız ve aletsiz yenen bu gıdanın, devletin has kullarına özgü olduğunu, her canın başka türlü bir gıdası bulunduğunu, gönlün her bilgiden bir başka lezzet duyması gibi her dosttan da bir başka gıda ile gıdalandığını söyler. Mevlana'ya göre, gıda, kısaca bilgi ve sevgidir. Bir hastalık dolayısıyla insanın asıl yemesi gerekli gıdasını unutup da kendisine yararlı olacağına inandığı, aslında zararlı olan bir şeyi, örnek olarak toprağı yemek istemesi ve severek yemesini sanki şerbeti bırakıp da zehir içmeye benzetir ve o insanlara öğüt verilmesi gerektiği üzerinde durur. Nitekim herkesin kendine has ve kendine yarayacak bir gıdası bulunduğunun daha açık bir ifadesine Divan-ı Kebir'inde (c.I,628. beyit) rastlanır:

>>"Batıda bulunanın yiyeceği, içeceği Kayseri'den gelir, onunla geçinir. Urbuz'a kulşa Urbuz'un mutfağından yer."

>>Allah'ın insana bağışladığı nimetlere gelince, bunlar için Mevlâna, Mesnevi'sinde (c. IV,3265.beyit) ."Ben cihanı nimetlerle dopdolu görüyorum. Sular, kaynaklardan coşup akmada" diyor.

>>Mesnevi'de(c.I,938-939.beyit) Allah nimetinden, bu nimete şükretmek gereğinden söz eder:



yemek artığını aşırıdılar, İsa bunlara yalvardı. "Bu devamlıdır, yeryüzünden kalkmaz. Bir ulu kişinin sofrası başında kötü zanna düşmek ve harislik etmek küfürdür" dedi.

>>Mevlana eserlerinde sofradan özellikle Allah sofrasından, onun bereketinden ve sürekliliğinden söz eder ve Divan-ı Kebir'de (c.II,1786.beyit):

>>"O, İsa'ya gelen tablaydı, hekimlere miras kaldı, ecel zehrini bile yemiş olsan pan zehiri orda bulursun" der. Mevlana bu beyitte yemekle sağlık arasındaki bağlantıya işaret ettiği gibi Kur'an'ın V. suresi Mâide'nin 112-115. ayetlerinde geçen kıssaya da telmihte bulunmaktadır, Matyus İncili XVI. babında da bu konuya dokunulmuştur.

>>Yine Divan-ı Kebir'de (c.III,638-639.beyit) "Kapalı kapıları kim açar? Kim sofralar döşer, yurtlar verir? Rızıkları indirdik, diyen...

>>Kim yarar meyvaları da ağaca boy at, baş çek de hurmaları saç, der? " (Kur'an VI. Sure, 44. ayete işaret olunmaktadır.)

>>"Pişmiş baş" dükkânda satılan bir yiyecektir. Mevlâna Dîvân-ı Kebîr'de (c.IV,186. beyit) "Pişmiş baş satanların dükkânlarında olduğu gibi sayısız başlarla yürekler, önünde onun; o başların içinde bir baş buldum ben." diyor.

>>"Şiş kebab" bir teşbih içinde geçer. (Mesnevi, c.IV,1847.beyit).

>>"Tarihçiler, bunu duyunca Bayezid'in tayin ettiği zamanı yazdılar, âdeta şişe benzeyen kamış kalemlerini kebabla bezediler."

>>"Yemek dediğim akıldır, ekmek ve kebab değil, oğul, cana gıda akıl nurudur." (Mesnevi, c. IV,1954. beyit)

>>"Oğul, bu kebab, bu şarap, bu şeker bezenmiş, boyanmış topraktır." (Mesnevi, c.VI, 4706. beyit).

>>Ciğer kebabı (Dîvân-ı Kebîr,c.I,2949.beyit) fil etinden kebab (Mesnevî, c.III,106. ve 147.beyitler) tirit Mevlânâ'nın eserlerinde anılan et yemeklerindendir. Ancak kuru ekme ve et suyu ile yapılan Tirit'i Dîvân-ı Kebîr'de (c.I, 2660. beyit) Mevlânâ biraz da bıkkınlıkla anar:

>>"Sofranı, nimetlerini görelî tiritten kurtuldum, varlığını gördüm de o andan beri varlığımdan kaçıyorum."

>>O çömleği ihsan sahiplerinin kapısına, arda kalasica bir tirit koşup duruyorsun." (Mesnevî, c.III, 296.beyit). "Yahut da sana ne yedin diye soruversen ne şarap içtim, ne kebab yedim ne tirit ne de mercimek diyorsun. Ne yediysen yalnız onu söyle kâfi" (Mesnevî, c.VI, 719. beyit).

>>Patlıcanın o devirde de sarımsak ve sirkeyle yendiğini Mevlâna şöyle dile getiriyor: "Patlıcanın eşi, dostu nedir? Ya sirke, ya sarımsak."

>>"Allah'ın nimetine şükretmeye çalışmak kudrettir. Senin cebirliğin ise o nimeti inkârdir. Onun verdiği kudrete şükretmek, kudretini arttırır. Cebir ise nimeti elden çıkarır."

>>Nimeti inkârın kıtlık getireceği inancını çeşitli beyitlerde vurgular. Ömek olarak Mısır'da çekirgelerin ekinleri yemesiyle başlayan kıtlık üzerine Musa'nın yaptığı duayla yeryüzünün yeşermesi, iri taneli başaklarla dolmasına dair kıssa anlatıldıktan sonra, Mesnevi' de (c.IV, 3618.beyit)şöyle denilmektedir

>>"Kiptiler derhal kıtlık görmüş, sığır açlığına (oburluk illetine) uğramış, ölüm haline gelmiş adamlar gibi onları yemeğe koyuldular"

>>"Allah'ın nimetine şükretmeye çalışmak kudrettir. Senin cebirliğin ise o nimeti inkârdir. Onun verdiği kudrete şükretmek, kudretini arttırır. Cebir ise nimeti elden çıkarır."

>>Nimeti inkârın kıtlık getireceği inancını çeşitli beyitlerde vurgular. Ömek olarak Mısır'da çekirgelerin ekinleri yemesiyle başlayan kıtlık üzerine Musa'nın yaptığı duayla yeryüzünün

yeşermesi, iri taneli başaklarla dolmasına dair kıssa anlatıldıktan sonra, Mesnevi' de (c.IV, 3618.beyit)şöyle denilmektedir

>>"Kiptiler derhal kıtlık görmüş, sığır açlığına (oburluk illetine) uğramış, ölüm haline gelmiş adamlar gibi onları yemeğe koyuldular"

>>"Müminler, insanlar, hayvanlar Allah'ın ihsanıyla birkaç gün yediler, doydular.

>>Karınları doyunca inkâra başladılar, O zaruret gidinece yine azdılar, isyan ettiler"

>>Mevlana bunu insanların Allah nimetini inkârı olarak kabul eder. Mesnevî'de yine bu konuda (c.I,81-86.beyit) şunları söyler:

>>"Alış verişsiz, dedikodusuz, Allah sofrası gökten iniyordu...

>>Musa kavmi içinde birkaç kişi terbiyesizce "hani sarımsak, hani mercimek" dediler.

>>Ondan sonra gökyüzünün sofrası, ekmeği kesildi: Ekme, bel belleme, orak sallama kaldı. Sonra İsa şefaata edince Hak, yemek sofrası ve tabaklarla ganimetler gönderdi.

>>Yine küstahlar edebi terk ederek sofradan

>>Bulgur aşı şöyle bir beyitte geçiyor: "Hurilerin güzelliği Bulgar cariyelerinden daha üstün, can şarabı bulgur aşından daha lezzetli." Mevlâna (Dîvân-ı Kebîr, c. I, 2941. beyit) bulamaç aşından da söz etmektedir ki; günümüzde yapıları benzer olmalıdır. Sonra börekleri Dîvân-ı Kebîr'de "görülmemiş börekler" (c.I,3479. beyit) Mesnevî'de "ballar, börekler" diye anar (c.VI,596.beyit). "Yağlı ballı şeyleri" (Mesnevî, c.III, 219. beyit) dünyevî alâkalar arasında sayar, "yağlı ballı yemeklerin sonu"nu düşündürür (Mesnevî, c. II,1601.beyit).

>>Çocuklar için yapılmış deve ve arslan şekilli çörekleri şöyle anlatır: "Hamurdan deve ve arslan şekillerinden çörekler pişirirler. Çocuklar onları görünce hırslarından ellerini dişlerler." (Mesnevî, c.VI,4718. beyit).

>>Sebzelerden pırasayı "Ben ovada, her yerde ta bele kadar boy atmış gürbüz başaklar görmekteyim. Başaklar seher veliyle dalgalanmada. Ova pırasayla dopdolu." (Mesnevî,c.IV,3250-3251.beyitler). Kerevizi "Gülü kerevizden fark edercesine kıldan kıla zerreden zerreye nefis hilesini Allah belirledi." (Mesnevî, c.I,369, beyit).

>>İspanağı "ben senin ispanağınım ister ekşili pişir, ister tatlılı" (Mesnevi,c.I,2409. beyit) fasulyeyi "o âlem değirmene benzer şu âlemse harmana; burada buğday mısın fasulye mi?" şalgamı "şalgam evleğine girip de ağzını açma, onunla aynı tabiata aynı huya sahip olma" (Mesnevî,c. IV,1087.beyit) diye anar, maruldan, tereden, naneden ve razıyaneden (Dîvân-ı Kebîr, c.V, 4141.beyit) söz eder ve kuru nanevi ekmeğine katık eder. "Susuzlar gibi havuzun çevresinde dönüyor, su arıyordu. Ansızın kuru nane gibi havuzumuza düştü, ılandı. Ekmeğimize katık oldu." (Divan-ı Kebîr, c.I,3590.beyit). Soğanı ve sarımsağı daha çok kokularıyla dile getirir. Soğan için "Bahçede soğan, sarımsak vesaire gibi sebzelerin her birine ayrı evlek vardır." (Mesnevi, c.IV,1083.beyit) "Misten bahsetme: ağzından soğan kokusu gelmede sınırı açığa vurmada." (Mesnevi, c.IV,1775.beyit) der. Zıtlıklar üzerinde durur. "Hiç sarımsakla badem helvası yenir mi?" diye sorar.(Mesnevi, c. II,1148.beyit) "Doğru sözle ahmağı



aldatan yalan, misk ve sarımsak kokusu gibi nefesten anlaşılır." (Mesnevi, c.

VI, 4894. beyit)

>>Tatlılardan helva en çok bahsettiği yiyecektir. Dîvân-ı Kebîr'de "Sus, bu gece padişah mutfağa girdi. Aydın yüzlü, neşeli bir halde aşçılık yapıyor. Görülmemiş bir şey bu, helvamızı o tatlı sevgili pişiriyor." (c.I, 264.beyit) Yine aynı eserde razılık helvasından, bunun pişirildiği kazandan söz eder: "Allah ihsanından başka bir şey arama, razılık helvası helva kazanından coşup ateşlere dökülüyor" (c.I,3006.beyit). Mesnevî'nin I.cildinde,1600-1602. beyitlerde helva anılır; aynı cilt 445. beyitte badem helvasından "O kâfir vezir din nasihatçisi olarak hile ile badem helvasına sarımsak kanştırdı." diye bahseder. Mesnevî'nin ikinci cildinde borçlu sofinin alacaklılarına helva ikram ettiği hikâyede helvanın gezginci satıcılar tarafından sokaklarda dolaştırılarak tabakla satıldığı anlaşılmaktadır (c.II,392-400.beyitler). Mesnevî'de badem şekerlemesinden de söz edilmektedir (Mesnevi, c.I,1494.beyit) "Hürmet eden hürmet görür, şeker getiren badem şekerlemesi yer."



>>Mevlâna, helvadan başka "gülbeşeker"i de sıkça anar. Gülün, özellikle okka gülü adı verilen güzel kokulu kırmızı gülün yaprakları bal ve limonla ezilerek bu tatlı yapılır. Toz şekerle yoğrulup limon sıkılarak hazırlandığı da olurdu. Bu tatlı aynı zamanda gül reçeli ve gül şurubu yapılmak üzere uzun süre durabilen bir konsantre olarak kullanılırdı. Dîvân-ı Kebîr' de Mevlânâ şöyle diyor (c.I, 7376 beyitler):

>>"Ey durup dinlenme nedir, bilmeyen rüzgârımız. Gülden bize haber götürde de ki:



Ey gül bahçesinden kaçıp da şekerle karılan gül, gül bahçesinden nasıl oldu da ayrıldın? >>A gül, sen aslından da şekersin. Şekere daha fazla lâıksın. Şekerin sayesinde yolculuk cefasının acılığından kurtulmaya bak. Şimdi gülbeşeker oldun ya, gönül gıdasının, göz nurusun; artık gülden gönlünü çek, o nerde, bu nerde?"

>>Aynı eserin 84. beytinde bir açıklama yapar. "Gülbeşeklerden maksadımız Allah lûtfuyla bizim varlığımızdır; hey gidi hey, varlığımız sanki demir, Allah lûtfu da mîknatıs." Tatlılardan zerdeyi de arada bir anar (Dîvân-ı Kebîr, c.I, 2969.beyit) ancak zerdeye konan safran bahçesiyle, dalyyla, kokusuyla Mevlânâ değişlerinde yer aldıktan başka bazı benzetmelerde de kullanılmıştır. (Dîvân-ı Kebîr, c.I,31. beyit)

>>"Yüzü safran gibi sarardı. Şirin yüzlü, şeker dudaklı bir işveli güzelin bakışlarının açtığı yaradan bir başka yarası da yoktu."

>>Kuru baklıyattan bürölce Dîvân-ı Kebîr'de (c. I,633. beyit) şöyle geçer: "Sus öküç açlığına tutulup da on kişinin yiyeceği bürölceyle üzümü yiyen kişi, zaten bu ruh şarabından içmez."



Ey aziz kişi ateştin, nur oldun. Koruktun, yaş ve kuru üzüm oldun! Ey bağ sahibi, ey bağcı, neden bize sarılıyor, neden bizi bırakmıyorsun. Senin üzümünü yediysek, sen de bizim sarığımızı aldın ya"



>>Mercimek Mesnevi'de (c.I,82 ve 282. beyit), nohut (c.II,349.beyit), bakla çeşitli yerlerde geçer. Nişastadan yapılan günümüzün paluzesine benzeyen "Falude" denilen tatlı da Dîvân-ı Kebîr'de geçer. (c. IV,1105.beyit). Sonra bayramda yapılan tatlılar özellikle kadayıftan söz eder. Mevlâna, bayram yemeğine ise Dîvân-ı Kebîr'inde (c.II,2357.beyit) "Sûfilerin bayramı bu, şu yemek tablaları da tanık buna. Fakat tabla olmasa da bayramdan ne eksilir. Bayram gene bayram!" diyerek temas eder. Bayram tatlıları arasında bilhassa kadayıfı anar.

>>Paşa çorbasından patlıcan turşusuna kadar çeşitli yemek adları Mevlâna deyişlerinde yer almıştır. Bu arada kebablara serpilen sumak dahi unutulmamıştır:

>>"Gülen narım ben. Şeker kamışı şekerdir, sumaklık edecek değil ya."

>>Narın adı anılmışken Mevlâna'nın şiirlerinde geçen meyve adlarının üzerinde durulabilir. O şiirlerde sıkça bahsedilen meyvelerden biri elmadır. Divan-ı Kebîr'de (c.I,95.beyit) "Ne acayip ağaçtır ki, bazı kere elma verir, bazı kere kabak. Gâh zehir verir, gâh şeker, gâh dert verir gâh derman." diyor. Bu beyitte tasavvufdaki her şeyin zıddıyla görüldüğü inancına işaret vardır. Aynı zamanda tezat sanatı yapılmaktadır.

>>"Ey aziz kişi ateştin, nur oldun. Korktun, yaş ve kuru üzüm oldun! Ey bağ sahibi, ey bağcı, neden bize sarılıyor, neden bizi bırakmıyorsun. Senin üzümünü yediysek, sen de bizim sarğımızı aldın ya" (Dîvân-ı Kebîr, c.1,120.beyit). Üzümden yapılan

p e k m e z

(Mesnevi,c.II,1143,3697.beyitler)

ve özellikle üzüm ve şarap bağlantısı üzerinde duran pek çok beyitlerinden biri Mesnevi'de (c.II, 178,180,182.

beyitler) ruh üzümünden şarabı, yoktan varı görür."

>> " Ü z ü m yaratılmadan ş a r a p l a r içmişler, muhabbet sarhoşu olmuşlardır"

>>"Üzümden gönlünde şarabı, tamam yoklukta bütün varlığı müşahade ederler".

>>Görüldüğü üzere bu beyitlerde geçen üzüm ve şarap hepsi tasavvufi kavramlar olarak geçmektedir. Hak şarabı (Mesnevi,c.I,323.beyit.) "O Hak şarabının mührü, şişesinin kapağı halis misktir. Adî şarabın mührü, şişesinin kapağı pis koku ve azaptır." Minledü şarabı, yine Allah'a has ilmi belleten şarap olarak çeşitli yerlerde geçer, ebedîlik şarabı (Dîvân-ı Kebîr,c.I,2776. beyit), muğların şarabı, alev alev yanan şarap, şarabın yalımları, cana can katan şarap kızıl şarap, kıpkızıl şarap, ululuk şarabı, eski şarap, eski hâlis şarap saf hâlis şarap, tortulu şarap, kahir şarabı, hakikat şarabı, can şarabı, şarap meclisi, şarap sunan sâkî, şarap olmak, şarap vermek, şarap içmek, şarap sunmak hep Mevlânâ'nın sıkça andığı kavramlardır. Bir yerde "Fakat yerden biten üzümünden yapılan şarabı değil, Allah elinden küpsüz, fıçısız, arılık âleminden sunulan şarabı iç" der. Dîvân-ı Kebîr'de (c.I,2772.beyit) üzümünden yapılan şarabı şeytan sütü diye adlandırır.





Şarabın haram sayılmasını ise şöyle anlatır (Mesnevi, c. IV, 2157-2158. beyitler):

>>"Şarap içen akıllıysa daha akıllı olur. Kötü huyluysa büsbütün beter hale gelir. Fakat insanların çoğu kötü ve ahlâksız olduğundan şarabı herkese haram ettiler" der.

>>Bir de "Müselles" denilen kaynatılıp üçte

ikisi buharlaşan, üçte biri kalan şaraptan söz edilir (Dîvân-ı Kebîr, c. II, 2370 ve 237.beyitler):

>>"Eşsiz bir müsellelim var, iç, helaldir o, ebedilik meyhanesinde içip sarhoş olana, orda düşüp emekleyene ne mutlu. Her an yenibahar, her an yeni bir şarap..." Yine Dîvân-ı Kebîr'de (c.II,2751.beyit) "Üçüncü tercihim

müselles gibi neş'e ye neş'e katar, başı ağırlık varsa müselleste yıka başını, bu değer doğrusu. Akıl, âşık, can, bu üçü dosdoğru bir müselles, her yaraya melhem, her derman. Benim şu müselles şarabımı biri içer de başı ağırlaşmaz sarhoş olup kendinden geçmezse, zaten o bu bağışa layık değildir der .

PABLO NERUDA

>>Asıl adı Neftali Ricardo Reyes Basoalto olan Şilili şair ve diplomat 1904 yılında Lineras eyaletinde doğdu. 1973 yılında ise Santiago'da öldü. Şiir yazmaya 10 yaşında başlayan Neruda, hayranlık duyduğu Çek şair Jan Neruda'nın adını takma ad olarak kullandı ve bu mahlası 1946 yılında resmi adı haline getirdi. Şilili şair Gabriella Mistral ile tanışan Neruda, onun önerileriyle hem şairliğini hem de siyasal düşüncelerini geliştirdi. 1921'de gittiği Santiago'da, La canción de la fiesta / Bayram Şarkısı isimli şiiriyle Şili Öğrenci Federasyonu'nun düzenlediği yarışmada birinci oldu. 1923 yılında evindeki mobilyaları ve babasının verdiği saati satarak ilk kitabı Crepusculario'yu / Akşam Alacası ve 1924 yılında kadın konulu Veinte poemas de amor y una canción desesperada / Yirmi Aşk Şiiri ve Umutsuz Bir Şarkı isimli kitaplarını yayınladı. >>1927 yılında Birmanya'daki Rangoon'a fahri konsolos olarak atandı ve bundan sonraki beş yıllık zaman zarfında sırasıyla Colombo, Seylan, Batavia, Cava ve Singapur'da bulundu. Bu görevleri esnasında Hollanda'lı Maria Haagenar ile evlendi. 1933 yılında konsolos olarak görev yaptığı Buenos Aires'de İspanyol şair Federico Garcia Lorca ile tanıştı. Bir yıl kadar sonra ise Madrid'deki görevi sırasında tanıştığı Delia del Carril ile ikinci evliliğini yaptı. Diplomat olarak gönderildiği 1940 yılında Mexico konsolosluğuna atandıktan sonra Komünist partiye girdi. Fakat burada bulunduğu süre içinde diktatör Gonzalez Videla ile yıldızları barışmadı. Neruda'nın Şili'ye bağlılığını dile getirdiği lirik eseri Canto general / Evrensel Şarkı bu sıkıntılı dönemde ortaya çıktı. >>1948 yılında ad sırtında And Dağlarını geçerek ülkesinden ayrılan Neruda, bir süre

Paris ve Meksika'da yaşadı. Solcu yazar ve politikacılar üzerindeki baskının kalkmasıyla 1952'de ülkesine dönebildi. Kendisini etkileyen yaşam kesitlerini şiirlerine aksettirmekte usta olan Neruda, 1954 yılında birlikte yaşadığı Matilde Urrutia'ya olan muhabbetini anlattığı Odas elementales'i yazdı. Şairliğinin yanı sıra 1967'deki Fulgor y muerte de Joaquín Murrieta ile tiyatroya yöneldi.

>>Bir yandan şiir ve tiyatroya yoğun olarak ilgilenen Neruda aynı zamanda siyasetle de ilişkisini devam ettirdi. 1969 yılında Şili Komünist partisi tarafından Cumhurbaşkanı adayı gösterildiyse de yerini Allende'ye bıraktı. Yaşamının ve düşüncelerinin seyrini düşürmenin vakti geldiğine inanan Neruda, dostu Başkan Salvador Allende tarafından görevlendirildiği Paris Büyükelçiliği görevinden ayrılarak Büyük Okyanus kıyısındaki konutuna çekildi. Aynı yıl Nobel Ödülü'ne layık bulundu. 1973 darbesinden birkaç gün sonra ise evi basılıp kitapları yağmalandı, kısa bir süre sonra da öldü.

İNSAN

Burada buldum sevgiyi. Kumda doğmuştu, büyüdü sessizlikte, dokundu sertliğin çakmaktaşına ve karşı koydu ölüme. Burada insan birleştiren hayattı el değmemiş ışık, hayatta kalan deniz ve saldırı ve şarkı ve savaşı metallerin o birtikliliğiyle. Burada mezarlıklar yeni fırlatılmış topraktı, dağılmış ağaçlarının üstünde kumlu rüzgârın esip durduğu kırılmış haçlar.
Pablo Neruda
Çeviren: İsmail Aksoy
"Evrensel Şarkı"dan

AĞIR ÖLÜM

>>Ağır ağır ölür alışkanlığının kölesi olanlar, her gün aynı yoldan yürüyener, yürüyüş biçimini hiç değiştirmeyenler, giysilerinin rengini değiştirmeye yeltenmeyenler, tanımadıklarıyla konuşmayanlar.

>>Ağır ağır ölür tutkudan ve duygulanımdan kaçanlar, beyaz üzerinde siyahı tercih edenler, gözleri ışılatan ve esnemeyle gülümseyişe çeviren ve yanlışlıklarla duygulanımların karşısında onanmış yüreği küt küt attıran bir demet duygu yerine "i" harflerinin üzerine nokta koymayı yeğleyenler.

>>Ağır ağır ölür işlerinde ve sevdalarında mutsuz olup da bu durumu tersine çevirmeyenler, bir düşü gerçekleştirmek adına kesinlik yerine belirsizliğe

kalkışmayanlar, hayatlarında bir kez bile mantıklı bir öğüde aldrış etmeyenler.

>>Ağır ağır ölür yolculuğa çıkmayanlar, okumayanlar, müzik dinlemeyenler, gönlünde incelik barındırmayanlar.

>>Ağır ağır ölür özsaygılarını ağır ağır yok edenler, kendilerine yardım edilmesine izin vermeyenler, ne kadar şanssız oldukları ve sürekli yağın yağmur hakkında bütün hayatlarını yakınanlar, daha bir işe koyulmadan o işten el çekenler, bilmedikleri şeyler hakkında soru sormayanlar, bildikleri şeyler hakkındaki soruları yanıtlamayanlar.

>>Deneyelim ve kaçınalım küçük dozdaki ölümlerden, anımsayalım her zaman: yaşıyor olmak yalnızca nefes alıp vermekten çok daha büyük bir çabayı gerektirir.

>>Yalnızca ateşli bir sabır ulaştırır bizi muhteşem bir mutluluğun kapısına.

Pablo Neruda • Çeviren: İsmail Aksoy

Çevirenin notu: Şiirin son tümcesini, Rimbaud'un "A'lauror, armes d'une ardente patience nous entrerons aux splendides villes" ("Şafak kızzılığında, ateşli bir sabırla silâhlanmış olarak gireceğiz o muhteşem kentlere") dizisinden esinlenerek yazmıştır Neruda.





ÜMMÜ GÜLSÜM

>>Ümmü Gülsüm, namı diğer Şark Yıldızı. Sesinin güzelliği, vatanseverliği ile Arap dünyasının ve Ortadoğu'nun hayranlık duyduğu ve bugün dahi anımsayarak onurlandığı sanatçı..



>>Mısır'ın Dakhaliye eyaletinde Sinbillaveyn'in bir köyünde üçüncü ve son çocuk olarak dünyaya geldi. Babası Şeyh İbrahim el Seyid el Baltacı köydeki Cami'de imam, annesi Fatima el Maliji ev hanımıydı. 5 yaşındayken babasından öğrendiği Kur'an-ı Kerim'i makamlı okuması, müzik eğitiminin başlangıcı olarak kabul edilir. Camii imamı olan babası geçim telaşıyla kendi köyünde ve yakın çevredeki köylerde ilahi ve kasideler okuyarak ek gelir elde ederdi. Kur'an-ı Kerim'i makamıyla okuyan, bunun yanı sıra çeşitli ilahi ve kasidelerle kendince bir repertuar oluşturan Ümmü Gülsüm babasıyla birlikte gittiği yerlerde sesi ve okuyuşuyla beğenilmeye ve tanınmaya başlar. Bir süre sonra Gülsüm'ün ailesi, sesini beğenenlerin ısrarlı önerileriyle 1923 yılında Kahire'ye taşınır. Kahire'de iken bestekâr Şeyh Abu'l ala Muhammed tarafından keşfedilir ve onun dokuz bestesini seslendirir. 1926 yılından sonra ilahi ve kaside okumalarının yerini romantik aşk şarkıları alır ve 1930'lu yıllara gelmeden taş plak kayıtlarıyla Mısır'da sesini iyice duyurur. Mısır'dan sonra Ortadoğu'da tanınması ise Kahire radyosundan yapılan yayınlar ile olur.

>>Ümmü Gülsüm'ün 1937 yılından başlayarak yıllarca Kahire radyosunda her ayın ilk Perşembe akşamı yayınlanan konserleri o derece beğenilir ve sevilir oldu ki, Arap ülkelerinin liderleri verecekleri demeçleri konserin öncesinde yapar, aksi halde halkın demeçten haberdar olması beklenmezdi. Zira halk tarafından çok sevilen Ümmü Gülsüm'ü dinlemek, bütün işlerden el etek çekip onun sesinden başka seslere kulakları tıkamak manasına geliyordu. Öyle

ki, 1969 yılında Libya'da yapılması tertiplenen darbe teşebbüsü, Ümmü Gülsüm'ün Bingazi'de vereceği konser için beş ay ertelenecektir.

>>II. Dünya Savaşı yıllarında da radyo aracılığıyla geniş kitlelere ulaşabilen Ümmü Gülsüm Arap dünyasının tartışmasız en güzel ve en sevilen sesi oldu. Ününü perçinleyen bir diğer yön ise 1935 yılında girdiği film sektörü oldu. Dönemin tanınan sanatçılarıyla birlikte şarkılar söylediği altı film çevirdi. Bu filmler Arap dünyasında ve tüm Ortadoğu'da olduğu gibi Türkiye'de de gösterildi.

>>1937 yılında baş gösteren sağlık sorunları 1946 yılında guatr nedeniyle depresyona varacak kadar Ümmü Gülsüm'ü endişelendirmiş, bu endişe yerini Kral Faruk'un amcası Şerif Sabri Paşa ile düşlediği evliliği gerçekleştirememenin hayal kırıklığına ve 1947 yılında ise kardeşini ve annesini kaybetmenin üzüntüsüne bırakmıştı. Kısa bir süre sonra bu duygusal çöküntü onu bestekar ve udi Mahmut Şerif ile çok kısa sürecek bir evliliğe meylettirmişti. Kişisel hayatında art arda gelen sıkıntıların akabinde 1948 yılında Mısır'ın İsrail'e yenik düşmesi ise Ümmü Gülsüm'ü derinden yaralayan başka bir üzüntü sebebi oldu.

>>Mağlup olan Mısır ordusunu şarkılarıyla cesaretlendiren Ümmü Gülsüm, doğum gününde şarkılar okuyacak kadar yakın dostluk kurduğu Kral Faruk tarafından övgüler ile karşılandı. Hem halktan hem de Kral Faruk'tan gelen takdir ve övgüler, onu adeta Mısır'ın "dördüncü piramidi " kadar kıymetli yaptı.

>>General Necip ve Albay Cemal Abdülnasır tarafından 23 temmuz 1952 tarihinde Mısır'da Kral Faruk yönetimine karşı darbe yapılır. Ülke yönetimindeki değişiklik kısa süreliğine Ümmü Gülsüm'ün sanatını olumsuz etkilediyse de, bu olumsuzluk Kral Faruk zamanından beri konserlerini takip eden Albay Abdünnasır tarafından düzeltilerek hem halk hem de yönetim tarafından sevilen nadir sanatçılar arasındaki yerini muhafaza eder.

>>Hayal kırıklığıyla sonuçlanan bir aşktan ve kısa süreli bir evlilikten sonra 1954 yılında Dr. Hasan el Hifnavi ile hayatını birleştirir.

>>Sanat hayatı boyunca Ahmed Rami, Muhammed el Kasabci, Bayram el Tunusi, Zekeriya Ahmed, Riyad el Sonbatı, Ahmed Şevki, Belîğ Hamdi, Muhammed Abdülvehab gibi şair ve bestekarların eserlerini yorumlayan Ümmü Gülsüm Ocak 1975 'te böbrek rahatsızlığıyla hastaneye kaldırılır. Şubat ayının başlarında a kalp yetmezliği teşhisi ile hayata veda eden Ümmü Gülsüm'ün vefatı dünyaya radyodan okunan Kur'an-ı Kerim ile duyurulur.

>>Kahire'de sanatçının adına yapılmış bir kahvehane ve Müze bulunmaktadır. Kahvehanede yalnızca Ümmü Gülsüm'ün şarkıları çalınırken, Müze'de ona ait sahne kıyafetleri, tablolar, fotoğraflar, hakkında kaleme alınmış master ve doktora tezleri ve çeşitli eşyalar bulunmaktadır.

>>Ümmü Gülsüm'ün tüm yaşamı boyunca rol aldığı filmler şunlardır; Widad(1936), Nashid al-Amal(1937), Dananir (1940), Aydah(1942), Salamah(1945), Fatmah(1947).

>>Sanatçının unutulmaz yorumları arasında yer alanlardan bazıları şunlardır; Rubaiyyat el Hayyam (Hayyam'ın Rubailer-1949), Hakam aleyha el hava (1973), Inta ömri (1964), Inta el hob (sen benim aşkımsın-1965), Hadis el Ruh (Ruhumun sözleri-1967), Alf Leyla ve Leyla (binbir gece-1969), Daret el eyyam (geçip giden günler-1970)



KİTAP

Gizemli Coğrafyalar

Orhan Kural

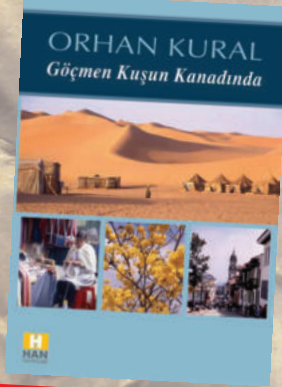
Haziran 2010

280 sayfa

İnkılap Yayınları



► "Türkiye'nin Modern Evliya Çelebisi" olarak bilinen ve şu ana kadar tam 216 ülke gezen, onlarca farklı ülkede dünya rekoru olacak sayıda konferans ve seminer veren, pek çok gazetede köşe yazıları ve TV kanallarında programları yayınlanan Türkiye Gezgînler Kulübü (Demeği) kurucu başkanı, İTÜ Maden Fakültesi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Orhan Kural'ın hazırladığı bu kitap, Dünyayı, dünyanın farklı coğrafyaları ve insanlarını merak edenler için mükemmel bir fırsat... Peki hangi ülkeleri kaleme almış gezgînlerin piri Orhan Kural? Haiti, Slovenya, Malta, Kosta Rika, Panama, Dominik Cumhuriyeti, Madagaskar, Komor Adaları, Portekiz, Endonezya-Sulawesi, Zenzibar...



Göçmen Kuşun Kanadında

Orhan Kural

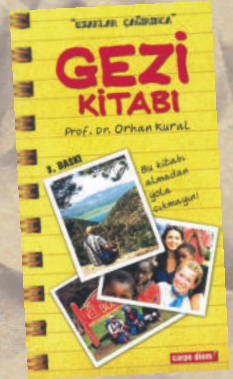
2010

Han Yayınları

240 sayfa

► 'Ne kadar gezen varsa o kadar da mutlu insan vardır' demiş Orhan Kural yazdığı gezi kitabı 'Göçmen Kuşun Kanadında'nın önsözünde. Eğer iş hayatınızdaki yoğunluktan bunaldıysanız ve hemen bir tatil planı yapamıyorsanız bazen gezdiğinizizi düşünmek bile sizi mutlu edebilir. Prof. Dr. Orhan Kural'ın hazırladığı bu kitap, dünyayı, dünyanın farklı coğrafya ve insanlarını merak edenler için mükemmel bir fırsat! On iki adet gezi kitabı sahibi Kural'ın ilk kitabının ve ilk baskısı için Aziz Nesin Usta kitabın girişinde bakın ne yazmış: Orhan Kural'ın kitabını okurken ve çocuklara okuturken hem çok şey öğrendim, hem de coşkulandım." Son 16 sayfası birbirinden ilginç fotoğraflara ayrılmış. Peki bu yeni kitapta hangi ülkeleri kaleme almış gezgînlerin piri Orhan Kural? Reunion, Venezuela, Kolombiya, Altay, Hakasya, Tuva, Ekaterinburg, Kamçatya, Adriyatik Kıyıları, Zagreb, Cibuti, Gabon, Mançurya, Yeşil Burun Cumhuriyeti, İskoçya, Lviv gibi daha önceden bildiğimiz ve bilmediğimiz birçok yerde gezdiriyor. 'Göçmen Kuşun Kanadında' dünyanın coğrafyası hakkında da birçok bilgi veriyor. Anlatılan yerlerin iklimi, yaşayış tarzları, geçim kaynakları, tarihi özellikleri, siyasi durumları hakkında fikir sahibi olmayı sağlıyor. Ayrıca kitapta tanıtılan bölgelerin ardından 'Ne Var Ne Yok' adlı bölümlerde ise ülkelere ait ilginç, özet bilgiler eklenmiş. Kitabın sonuna eklenen gezi fotoğrafları ile de anlatılan yerler zihninizde somutlaştırılmış oluyor.

► Gerçek gezgîn... Gezmek bir yaşam biçimidir! Kusursuz gezgîn nasıl olur? Dünya ülkelerinden bazı ilginç yasalar... Kıymetli dünyamız... Eğer dünyada yüz kişi yaşasaydı! Dünyada en çok konuşulan 10 dil... Dünyadaki en kalabalık 10 ülke... Gezi türleri... Bavul hazırlama sanatı... Bunları yanınıza almayı unutmayın... Benden söylemesi... Bir gezi nasıl ucuza getirilir! Gezilerde fotoğraf çekerken dikkat edilecek hususlar... Türk tipi turist... Mutlaka görülmesi gereken yerler! Türkiye'yi gezmek... Elli gezi heyecanı... Ülkeler ve tavsiye edilen gezi aylan... Dünyanın bilinmeyen harikaları... Dünyanın en önemli müzeleri... Seyahat hastalıkları... Gezgîn ve gezgînlik üzerine sözler... Gezdım, gördüm, yazdım!



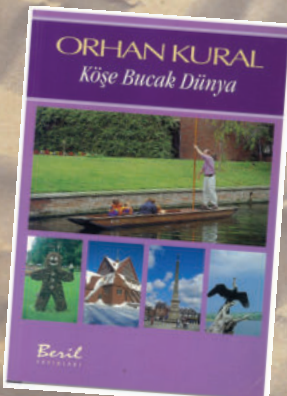
UZAKLAR ÇAĞIRINCA

Gezginin Kitabı

Orhan Kural

2008

212 sayfa



► Hayal kurmak isteyenlere ve gezgînler için tavsiye edilebilecek bir kitap, "Gezme" görmektir, anlamaktır, bilinmeyene yolculuktur, yeniden doğmak, nefes almaktır. "Gezme" coşkudur, bir yaşam biçimidir, bir çağrıdır, özgürlüğe bir davettir. Dünyayı içinize sığdırmak, yeniliklere yelken açmaktır. Yaşama katlanmak, farklı olmaktır. Bazen "rüzgar" davet eder sizi yolculuğa. Rüzgar çekicidir, "zaman" artık gitmek zamanıdır. Bazılarımız dağlara, bazılarımız denizlere, bazılarımız ise kentlere doğru yola çıkar.

Köşe Bucak Dünya

Orhan Kural

Ocak 2006

Beril Yayınları

261 sayfa



DENİZ ARCAK'IN MEVLANA'SI

DENİZ ARCAK:

HAYATIMIN TAÇ BEYTİ

SELİM ATAY

İnsanların hayatında dönem dönem, çıkmaza girdiği ve bunaldığı anlar olur, işte ünlü şarkıcı Deniz Arcağ'da böyle bir dönem yaşamış ve yaşadığı bu dönemi nasıl atlattığını bizlerle paylaştı.

>>Kendisinden dinliyoruz; "Hayatım kendime göre tamamen tıkanmıştı. Çaresizlik hissi, hiçlik duygusu vardı. Bir karanlıktaydım. Herkes yaşar arada bir. Halden hale geçiyoruz. Bu geçişlerin içinde bir hayır olduğunu bilmiyordum. Lütufların, kahırların arkasında gizli olduğunu bilmiyordum. O zaman daha katmerli yaşıyorsunuz çaresizliği, daha büyüyor." diyor 1999 öncesindeki günlerini anlatırken. Çevresinden kaçmış, yalnız bir insan haline gelmişti. Ancak bu hiçlik hissinin bir mertebe olduğunu sonradan öğrenecekti. Arcağ'ın karanlıktaki hayatını aydınlatan ise Mesnevi ve bu Mesnevilerin tercümesini yapan Şefik Can ile tanışması oldu.

>>O günlerde Deniz Arcağ'ın bir çocukluk arkadaşının Diğ Hekimi olan dayısının dükkânına hırsız girmişti. Tahir'ül Mevlevi'nin tercüme ettiği, Mesnevi eserini çalmış ancak

hırsız bir süre sonra bulunup Mesnevi'yi nereye sattığını söylemişti. Diğ Hekimi, Mesnevi'nin satıldığı sahafın yolunu tutmuş, ancak o sahaf "Vallahi bunlar çok güzel. Biraz bende kalsın. Bak burada Tahir'ül Mevlevi'nin yeni bir tercümesi var, Şefik Can tarafından yazılan. Biraz ona bak." diyor. Böylece bir Mevlevi dedesi olan Tahir'ül Mevlevi'nin (Tahir Olgun) öğrencisi olan Şefik Can tarafından yazılan Mesnevi şerhleriyle tanışıyor. Bu şerhler, Deniz Arcağ'a kadar ulaşıyor, o da aynı eserden bir tane alıyor; "Mesnevi'yi aldıktan sonra yalnız başıma vapura bindim, arkadaşımın işleri vardı. Mesnevi'nin naylonunu yırttım. Ve Mesnevi denizine öyle bir düştüm ki bir daha kafamı kaldıramadım. Arkadaşlarım yemeğe çağıyor, ben Mesnevi okuyorum; trafik tıkanıyor ben Mesnevi okuyorum. Susamışım, kana kana içebilmeye çalışıyorum."



>>Arcak, Mesnevi'yle tanışmasından sonra aynı arkadaşıyla köpeği Karpuz'u İstanbul Şaşkınbakkal'da yürüyüşe çıkarır. Arkadaşı "Burada Şefik Can oturuyor" deyince Deniz Arcak, köpeğini adeta unutup koşarak Can'ın kapısında bulur kendini. Kapıyı Hayat Nur Artıran Hanım açar. Kapıda bekleyen misafirleri içeri buyur eder "Ve o anda Şefik Can dedemi görüyorum, hayatımın aşkını yaşamaya başlıyorum." Diyor 42 yaşındaki Arcak.

>>O anda neler konuştuğunu sorunca "Âşık olduğunuzda ne konuştuğunuzu hatırlar mısınız? Ben Şefik Can dedemi görünce bambaşka bir şey oldum. Dönüşüm benim için oydu. Bu aşk öyle bir aşk ki manen içimi doldurup içimdeki bütün boşluklara nüfuz ediyor. İçim dopdolu oldu, bir kelamıyla ya da bir bakışıyla içimdeki boşluklar kapandı. Çok sevdiğiniz bir şerbeti hamurun üzerine koyunca bütün boşlukları doldurur, kuruluşunu giderir ya, tam öyle bir his. Doyamayacağın ama doyuran bir aşk hissi... Sohbeta başladığında içimize hitap ederdi. Hurafe veya en ufak saçma bir done bulamazsınız. Her şeyin ayağı yere basıyor, gayet ilmi ama tamamen gönlünüze hitap ediyor." diye cevaplıyor.



>>İnsan yaşamında dönüm noktaları oluyor, Arcak dönüm noktası olarak Mesnevi'yle tanışmasını gösteriyor. Şimdi hayatta olmasa da onun Mevlana'sı Şefik Can dedeydi. Kendisinde çok değişim görmediğini söylüyor. "Fevkalade insanım diyebileceğim bir şey yok, bakışım fevkalade oldu diyemiyorum. Divanı Kebir, Mesnevi gibi tasavvufila ilgili eserleri okudum, ne kadarını içselleştirdim onu bilemiyorum ama bu

hayatta çok büyük bir lütfе gark olduğumu görüyorum. Şefik Can divan edebiyatında şiir yazdırırdı. "Taç Beyit" hangisi diye sorardı... Benim hayatımın Taç Beyti Şefik Can dedemdir. Çok büyük bir lütuftur. Ben okuduklarımı hayatımın içinde tatbik edemiyorum ama inanılmaz hale geçmiş bir ayna gördüm ve ondan baktım. Şefik Can dedemi gördüm, çok güzel, pırl pırl bir ayna. Onun için umudum var."



